

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XI. ročník ● 12/2018

VIANOCE
2018

O B S A H

Vianoce 2018

Pieseň 4
TICHÁ NOC – 200 ROKOV

Hostia 7
PREDURČENÍ STAŤ
SA KREŠŤANMI
D. a Š. Markušovci/B. Piatko

Téma 12
STRETNUTIA
NA HRANICI ČASU
M. Mitanová
a žiaci CZŠ NARNIA

Báseň 22
VŠEDNOSŤ
M. Jurčo

Misia 23
2 POZDRAVY Z TANZÁNIE
Adam Sabel, M. Petrejčíková

Úvahy z trolejbusu 28
SPIEVAJÚCI VODIČ
Tomáš Komrška

Na margo dní 30
PYRAMÍDOVÁ HRA
Z BETLEHEMA
Miroslav Kocúr

RELAX 31

Tému vianočného čísla STRETNUTIA NA HRANICI ČASU ilustrujeme kresbami žiakov Cirkevnej základnej školy Narnia Pezinok

Agáta Steinerová, 6. ročník: Narodenie v maštali

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2018

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko,
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, Jazyková úprava: Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,
e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 10. 12. 2018 Tlač: Express tlač

Prvá strana obálky: Jurko Malík, 1. ročník: Betlehem v roku „0“

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

PO NIČOM VIAC NETÚŽIŠ AKO PO CHVÍLKE POKOJA A ODDYCHU

NATÁLIA LUPTÁKOVÁ
(Scripture Union Slovakia)

Z každej strany sa na teba ponuky pokoja valia, len si ten pokoj a domácu pohodu musíš vykúpiť presne týmto novým modelom *mobilu/TV/auta/hodiniiek/PS4/chladničky/tenisiek/... *nehodiace sa škrtnite. Idú vôbec Vianoce a pokoj dohromady? Viem, že moje vnútro kričí „áno!“, ale v realite priznávam pokorne, nie.

Veď aj prvé Vianoce mali veľmi ďaleko od pokoja. Skúsme si to predstaviť. Davy ľudí cestujúcich sem a tam. Rímske kamenné diaľnice prepchaté pútnikmi. Pocestné hostince praskajú vo švíkoch. Domáci už ustlali noclahy príbuzným zo široka-ďaleka, všade po zemi, keď po dlhej ceste dorazili do rodného mesta. Miestny pekáč nestíha piecť chlieb pre pocestných, ľudia čakajú v radoch už na všetko. Na ubytovanie, registráciu, potraviny aj vodu.

Pokojná idyla hviezdnej noci s bielymi ovečkami túliacimi sa jedna k druhej? Zabudnite. Chaos, krik, predbiehanie a nespokojnosť. To je pravý obraz prvých Vianoc. A ešte ďalší príbuzný klope na dvere a potrebuje sa ubytovať. Čo, on sa stihol aj oženiť? A prišiel aj so ženou, a tehotnou? Už sme rozložili všetky rozkladacie gauče aj kariamatky, my tu už ozaj nemáme miesto. Tu dole si môžete oddýchnuť, chápem, máte dlhú cestu za sebou. Veď tá slama je celkom čerstvá.

A potom prestrih do iného sveta.

Do chaosu vstupuje Boh. Boh je s nami. Teda on tu stále bol, len sme si to nevšimli. Ako v spomalenom zábere, kde chaos a krik a nespokojnosť stále pokračuje v pozadí, ale uprostred leží Boh. Boh je s nami. Davy ľudí sú stále na ulici, chleba je stále málo, tlačienica pri okienku sa nekončí.

Čo sa teda zmenilo?

Boh je s nami. Immanuel.

Kristus je ten Boh, ktorý je s nami. Ponúka seba ako dar prítomnosti. Immanuel je meno prítomného času. Boh je s nami. Ale len v Ježišovi s nami aj ostáva. V jeho narodení, živote, smrti aj vzkriesení. Boh je s nami.

Pod'ťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. Matúš 11, 28

Pokoj a odpočinutie v Bohu, ktorý je s nami, vám prajeme aj tieto Vianoce.

Najznámejšia vianočná pieseň na svete slávi výročie: *Tichá noc, svätá noc* - 200 rokov

Táto veta je citát z významnej správy, ktorú zverejnili a ešte zverejnia mnohé médiá celého sveta v priebehu roka 2018. Viaceré cestovné kancelárie organizujú hromadné zájazdy po stopách piesne a jej autorov. Čo sa to stalo?

Na Štedrý večer roku 1818, teda pred 200 rokmi, zaznela v Kostole svätého Mikuláša v rakúskom mestečku Oberndorf pri Salzburgu prvý raz vianočná pieseň *Tichá noc*. Kvôli problémom s organom bol spev sprevádzaný na gitare. O okolnostiach jej vzniku, i o tom ako sa šírila do celého sveta, sa dá nájsť z rôznych zdrojov veľa informácií.

Autorom textu bol mladý, iba 24 ročný katolícky kňaz Joseph Mohr. Napísal ju ako 6-slohovú báseň, ktorej obsahom je až podivuhodne hlboké kresťanské a kristocentrické posolstvo Vianoc. Po dvoch rokoch od vzniku básne požiadal učiteľa a organistu Franza Xavera Grubera o jej zhudobnenie. Dnes je pieseň preložená do viac ako 300 jazykov aj dialektov a rozšírená po celom svete. Stala sa súčasťou

katolíckeho aj protestantského prostredia, je zapísaná na zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Na Slovensku je všeobecne známa najmä v katolíckom preklade Ladislava Hohoša a v evanjelickom preklade Jozefa Gašparíka-Lešinského v úprave Jána Lacku. V prostredí Cirkvi bratskej ju spievame v prebásnení Michala Slavku.

Ponúkame vám možnosť zoznámiť sa s kópiou originálneho Gruberovho notového zápisu pre spev a gitaru i s jeho prepisom do čitateľnej podoby. Tiež s doslovným prekladom originálu Mohrovho textu (prel. Peter Ciesar). Pripájame aj najznámejšie textové podoby používané na Slovensku a v notovanej verzii text Michala Slavku.

Keď nastane Štedrý večer 2018, pripojme sa v duchu k zástupom, ktoré budú pieseň spievať vo všetkých možných krajinách, prostrediach a jazykoch. V modlitbe poďakujme aj za tvorcov, vďaka ktorým sa táto krásna pieseň zrodila.

Prajeme vám požehnané Vianoce! SPS

DOSLOVNÝ PREKLAD ORIGINÁLU:

1. Tichá noc, svätá noc! Všetko spí, bdie iba osamelý, verný svätý pár.
Rúci chlapec s kučeravými vlasmi, spí v nebeskom pokoji!
2. Tichá noc, svätá noc! Boží Synu, ako sa len usmieva láska z tvojich božských úst,
keďže nám odbíja hodina záchranu, Ježišu, v tvojom narodení!
3. Tichá noc, svätá noc, ktorá priniesla svetu spásu z nebeských zlatých výšin
a v plnosti milosti dáva nám uzrieť Ježiša v podobe človeka!
4. Tichá noc, svätá noc! Tam, kde sa dnes vyliala všetka moc otcovskej lásky,
obklopil si Ježišu, láskyplne ako brat, národy sveta.
5. Tichá noc, svätá noc! Už dávno si pamätal na nás, Pane, keď si v čase
starodávnych praotcov zaslúbil, že zachrániš svet a ušetríš ho od strašného hnevu.
6. Tichá noc, svätá noc! Prví sa to dozvedeli pastieri v anjelskom Haleluja.
Zvest' znie svetom do blízka i do ďaleka: Ježiš, záchranca, je tu!

Stille Nacht! Heilige Nacht!

Joseph Mohr 1816 (1792-1848)

Franz Xaver Gruber 1818 (1787-1863)

1. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Al - les schläft; ein - sam wacht
 2. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Got - tes Sohn, o, wie lacht
 3. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Die der Welt Heil ge - bracht
 4. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Wo sich heut al - le Macht
 5. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Lan - ge schon, uns be - dacht,
 6. Stil - le Nacht! Hei - li - ge Nacht! Hir - ten erst kund ge - macht

nur das tra - te hei - li - ge Paar. Hol - der Knab' im lo - cki - gen Haar,
 Lieb' aus dei - nem gött - li - chen Mund, da uns schlägt die ret - ten - de Stund
 aus dem Him - mels gol - de - nen Höhn, uns der Gna - den Fül - le läst sehn
 vä - ter - li - cher Lie - be er - goss, und als Bru - der huld - voll um - schloss
 als der Herr vom Grim - me be - freit in der Vä - ter ur - grau - er Zeit
 durch der En - gel Al - le - lu - ja tönt es laut bei Fer - ne und Nah:

schla - fe in himm - li - scher Ruh! Schla - fe in himm - li - scher Ruh!
 Je - sus in dei - ner Ge - burt! Je - sus in dei - ner Ge - burt!
 Je - sum in Men - schen - ge - stalt! Je - sum in Men - schen - ge - stalt!
 Je - sus die Völ - ker der Welt! Je - sus die Völ - ker der Welt!
 al - ler Welt Scho - nung ver - hiess! Al - ler Welt Scho - nung ver - hiess!
 Je - sus der Ret - ter ist da! Je - sus der Ret - ter ist da!

Schla - fe in himm - li - scher Ruh! Schla - fe in himm - li - scher Ruh!
 Je - sus in dei - ner Ge - burt! Je - sus in dei - ner Ge - burt!
 Je - sum in Men - schen - ge - stalt! Je - sum in Men - schen - ge - stalt!
 Je - sus die Völ - ker der Welt! Je - sus die Völ - ker der Welt!
 Al - ler Welt Scho - nung ver - hiess! Al - ler Welt Scho - nung ver - hiess!
 Je - sus der Ret - ter ist da! Je - sus der Ret - ter ist da!

EVANJELICKÝ PREKLAD:

Tichá noc, svätá noc.
Usnula zem celá,
dvaja len bdejú v Betleheme;
v jasliach Dieťa tam utešené
tíško, spokojne spí.

Tichá noc, svätá noc.
Anjeli priniesli
najprv pastierom radostnú zvesť,
z nej teší sa i dnes celý svet,
prišiel Spasiteľ k vám.

Tichá noc, svätá noc.
V Ježiši-Dieťati
Boh sa láskavo usmieva nám,
anjel zvestuje: Buď pokoj vám!
Kristus je daný nám.

KATOLÍCKY PREKLAD:

Tichá noc, svätá noc. Všetko spí, všetko sní,
sám len svätý bdie dôverný pár,
stráži dieťaťko, nebeský dar.
Sladký Ježiško spí, sní,
nebesky ticho spí, sní.

Tichá noc, svätá noc. Anjeli zleteli,
najprv pastierom podali zvesť,
ktorá svetom dnes dáva sa niesť:
Kristus, Spasiteľ je tu,
Tešiteľ sveta je tu.

Tichá noc, svätá noc. Nežná tvár lásky žiar
božsky rozsieva v jasličkách tam.
Bije záchranná hodina nám
v tvojom zrodení, Boh Syn,
Ježiško, Láska, Boh Syn!

Tichá noc

Joseph Mohr 1816 (1792-1848), prel. Michal Slavka (1921-2016)

Franz Xaver Gruber 1818 (1787-1863)

1. Ti - chá noc, svä - tá noc. Vo sna taj stí - chol kraj,
2. Ti - chá noc, svä - tá noc. Svä - tý chór z ne - bies hôr
3. Ti - chá noc, svä - tá noc. Bo - ží Syn pros - tý vín

len tam, hľa, v ú - ža - se pre - svä - tom bde - je pár nad Bo - žím die - ťa - ťom,
pa - stie - rom v Be - tle - me na po - li spás - nu zvesť ra - dost - ne hla - ho - lí:
pre - veľ - kou lás - kou len nú - te - ný zo - stú - pil na svet náš stra - te - ný,

v svä - tom čo po - ko - ji spí, v svä - tom čo po - ko - ji spí.
Kris - tus sa na - ro - dil vám, Kris - tus sa na - ro - dil vám!
spa - se - nie pri - nie - sol nám, spa - se - nie pri - nie - sol nám.

PREDURČENÍ STAŤ SA KREŠŤANMI

S hosťami vianočného Dialógu – **DRAHOMÍROU** a **ŠTEFANOM MARKUŠOVcami**
sa zhováral **BOHUSLAV PIATKO**. Foto: B. PIATKO a ARCHÍV MARKUŠOVCOV

Drahomíra a Štefan – manželia, ktorých životné osudy výrazne ovplyvnilo prostredie, v ktorom vyrastali. Drahomíra pochádza z rozvetvanej Krúpovskej rodiny zo Starej Turej. A Stará Turá má v prebudeneckom hnutí na Slovensku takmer legendárne postavenie vďaka pôsobeniu sestier Royových, Márie Rafajovej, kazateľov-misionárov Roháčkovcov a mnohých ďalších.

Štefanov otec – Jozef Ondrej patrí tiež medzi legendy Cirkvi bratskej. Je vari jediným kazateľom cirkvi, ktorého si potomkovia uctili bustou v areáli levickej modlitebne. Dodnes žije v Leviciach jeho výrok: „Bude to tak a nijako inak!“

Nekompromisný, až vášnivo zanietený evanjelikálny kazateľ z jednej strany, kopaničiarsky drsné, no pritom láskou, sociálnou prácou a literatúrou naplnené prostredie z druhej strany sa spojili do chodníka, po ktorom kráčajú Drahomíra a Štefan Markušovci už 58 rokov. O Štefanovi vieme, že je významným vedcom, no v cirkvi ho poznáme predovšetkým z jeho kázni a literárno-vedeckých publikácií a esejí. Podaktorí si možno ešte spomenú, že pracoval v SAV, kde bol po revolúcii podpredsedom aj vedeckým tajomníkom SAV. V časoch, keď sa ešte v parlamente volil prezident SR, ho KDĽ a pravicové strany nominovali za kandidáta na prezidenta, neskôr pôsobil ako veľvyslanec v Maďarsku. S vernou družkou Drahomírou po boku. A tak sme v rozhovore zamierili viac do minulosti ako do prítomnosti.

Štefan, dnes už ty si otcom, starým a prastarým otcom. Ako si spomínaš na svojho otca?

Štefan: Vyrastal som vo zvláštnom prostredí, na Dolnej zemi, v Nyiregyháze, kam naši evanjelickí predkovia ušli z Novohradu

pred katolizačným tlakom Habsburgovcov. Tam zase maďarizačné Aponyiho zákony nedávali iným národom a národnostiam možnosť verejného fungovania v rodných jazykoch. Otec bol kazateľom. Teológiu vyštudoval v Nemecku. A jedinú nemaďarsky

povolené bohoslužby v Maďarskom kráľovstve boli bohoslužby nemeckej metodistickej cirkvi (misie). Ak chceli tamojší Slováci udržiavať slovenčinu aspoň ako bohoslužobný jazyk, museli sa pripojiť k tejto cirkvi, ktorá im umožnila používať rodný jazyk.

A tak boli Slováci v Szabolcskej župe vychovávaní nemeckou cirkvou. Po slovensky sme rýchlo zabúdali, lebo slovenské školstvo už neexistovalo. Mňa učila po slovensky stará mama. Otec pochádzal z roľníckej rodiny. Keď sa starý otec obrátil, zahodil fajku a nastolil silne konzervatívne náboženské prostredie. U nás sa nesmelo hovoriť škaredo, v nedeľu sa nesmelo chodiť do obchodov - nedeľa sa svätila tak,

diakonka, nebola o nič menej konzervatívna ako otec. Vydala sa k piatim deťom a mala nás rada. Náš otec teologicky razil tézu, že rodičia sú za duchovnú výchovu svojich detí pred Bohom zodpovední. Takže - my sme boli predurčení stať sa kresťanmi.

Žiadna vzburá?

Štefan: Nepamätám sa. Veď sme nič iné nepoznali. Až kým sme neprišli na Slovensko v rámci re-

Maďarska Červenou armádou sme unikali do obnovenej a demokratickej ČSR. Komunisti ma, ako farárovho syna, vyhodili z gymnázia a skončil som na učňovke v Tlmačoch. Vtedy sa začali úniky zo sveta, v ktorom som vyrastal. Denne som cestoval vlakom do Tlmáč a vo vlaku si robotníci krátili cestu kartami. Odkukal som a naučil sa niekoľko kartových hier, a to už bolo mimo domácich tradícií. Principiálne som však nikdy nepocítoval nejakú zvláštnu túžbu z domáceho prostredia uniknúť. Vyrastali sme v zbore, v besiedke, v mládeži, tam sme sa vyžili. A ani neskôr, keď som už študoval v Prahe, som sa necítil obmedzovaný. Jednota československá na Soukenickej, prostredie českých evanjelických hnutí mi vyhovovalo. Spomínam najmä na Jirchárske štvrtky s prof. Josefom Hromádkom. Problematika teológie a fyziky ma priťahovala už ako študenta.

Ako to hodnotíš teraz?

Otec staval kritéria, ktorých som sa ja bál. Bola to, do istej miery, výchova strachom. Dnes by to každý odsúdil. Ale ja aj dnes vidím v tom isté prvky, ktoré viedli k záchrane našej rodiny. Jednoducho som nedokázal byť zlý. No my sme naše deti už tak nevychovali.

Drahomíra: Števo má krásne spomienky na starú mamu Markušovú, ktorá ho veľmi zvláštnym spôsobom učila po slovensky. Každé ráno k nej chodil po mlieko a kým ona dojala kravičku, musel jej čítať z *Tranoscia* (v tzv. biblickej češtine evanjelický spevník písaný švabachom - starým nemeckým písmom).

A aké sú tvoje spomienky na detstvo?

Drahomíra: Ja som nesmierne šťastná a vďačná, že nad mojím detstvom svietilo svetlo sestier Royových. Na drsných prealkoholizovaných starotranských kopianiach svietilo ich svedectvo nádeje nielen pre

Otec, J. O. Markuš

ako sa má svätiť. Každodenné biblické stíšenie pri raňajkách bolo povinnosťou. Nemali sme kamarátov, nesmeli sme sa hrať s chlapcami na ulici. Oproti nášmu domu bolo mestské divadlo/kino a boli tam propagačné letáky - a my sme sa na ne nesmeli ani pozrieť, lebo to sú škaredé, hriešne obrázky.

Ako si to znášal?

Štefan: Všetci sme boli tak vychovávaní, takže som si ani nevedomoval, ako to vlastne žijeme, a že žijeme v dosť prísnych obmedzeniach. Sedem mesiacov po mojom narodení zomrela moja mama. Keď sa otec neskôr oženil, vzal si hlavnú sestru z nemeckej diakonie. Naša druhá mama priniesla nemeckú kultúru do maďarského prostredia. Ja som do desiatich rokov hovoril plynule iba po maďarsky a po nemecky. Nová mama, bývalá

patriácií po 2. svetovej vojne. Už na gymnáziu v Kežmarku som mal v škole kamarátov, miloval som futbal... Pamätám si, že otec mi často hovorieval, že ak by som sa od kresťanstva odchýlil a vydal sa nesprávnym smerom v živote, nemohol by robiť kazateľa. A keď sa predsa len dačo pritrafilo, tak si ma zavolať a modlil sa so mnou. Nikdy nás telesne netrestal, ale dohovárал.

A spomeniem ešte jednu, možno perličku: Našou povinnosťou bolo v nedeľu chodiť do oficiálneho evanjelického kostola. A tak sme ráno utekali na bohoslužby do kostola, tam sme strávili hodinu a z kostola sme utekali do našej metodistickej modlitebne na otcove bohoslužby. Nedeľa naozaj bola zasvätená.

Keď sme sa presťahovali na Slovensko a po februári 1948 začali vládnuť komunisti, otec bol sklamaný. Veď z okupovaného

veriacich. Žili sme v znamení potreby vzdelávania sa a sociálneho cítenia. Sestry Royové vynakladali nesmiernu energiu na to, aby sa deti vzdelávali. Vo vzdelaní videli záchranu pred alkoholizmom a biedou. Tomu sa venovali, počnúc starým otcom, tuším, všetci moji predkovia. V období môjho detstva už fungovala Útulňa (Dom pre siroty a opustených starých ľudí), tam sa stretávali rodiny veriacich. A tam sa podporovalo vzdelanie, národovectvo a čistota života. To všetko, čo dominuje v knihách sestier Royových. To, o čom sa dnes hovorí, opísali sestry Royové už pred sto rokmi – domáce násilie, alkoholizmus, sexuálne úchylky. Boli to knižky zo života na kopaniciach a ja som na nich vyrastala. Ešte aj dnes, keď mi je ťažko, sa začítam do niektorej z knižiek Kristíny Royovej a pomáha mi to. Ešte stále z nich viem načerpať silu. My sme nemuseli chodiť, ako Števo, do dvoch kostolov. Diakonia (v dnešnom ponímaní kláštor) mala kaplnku, a tam sme vyrastali. Bola to evanjelická diakonia, kde sa v nedeľu kázalo slovo Božie, bola tam besiedka pre deti.

Štefan: Ja mám ešte jednu spomienku – na tvojho strýka Bohuša Finda. To bolo v časoch, keď sa pripravovalo presťahovanie z Dolnej zeme na Slovensko. On sa ako medik angažoval v tomto projekte. A pamätám si, keď prišiel ako člen presťahovateľskej komisie do Nyiregyházy, rozprával sa s mojou mamou po nemecky. Títo „komisionári“ doniesli film Jánošík a mal sa premietat v divadle, kde sme my nemali prístup. No na toto predstavenie nás otec už pustil. A pamätám si, ako Bohuš Findo hovorí otcovi: „Ale, veď to nie je hriech!“ Po prvý raz v živote, ako 10-ročný, som sa ocitol v kine.

Števo, ty si sa doslova prebil z učňovky v Tlmačoch na známeho vedca, podpredsedu a vedeckého tajomníka SAV.

Porozprávajme si v skratke túto časť tvojho príbehu.

Moja prekážková dráha sa nekončila vyhodením z gymnázia. Iba sa tam začala. Po skončení učňovky som v Bratislave zmaturoval a odišiel som študovať do Prahy. Študoval som na Karlovej univerzite jadrovú fyziku. Absolventi tejto školy mali väčšinou namierené do rozbiehajúcich sa jadrových elektrární – ja som mal konkrétne ísť do Jaslovských

diplomu. Vzápätí som dostal povolávací rozkaz na nástup na vtedy povinnú vojenskú službu. Vysokoškolační rukovali na šesť mesiacov, ale mne, bez diplomu, hrozili dva roky. Vtedy viacerí ľudia z pražského cirkevného prostredia začali vyvíjať tlak na dekanát, vyvracali falošné obvinenia, argumentovali tým, že otec pomáhal zakladať roľnícke družstvá a podobne. Cestou do Plzne, kde som mal nastúpiť na vojenčinu,

Bohuníc. V poslednom ročníku sme s Dadou uzavreli manželstvo a chcel som sa dostať do Bratislavy. Vedel som, že na elektrotechnickej fakulte existuje katedra jadrovej fyziky. Prihlásil som sa, a tí si vyžiadali môj kádrový posudok z Levíc, nie z Prahy, kde som študoval. A posudok uličného výboru strany bol – no, úplne šialený. Napísali, že môj otec je tajný agent, ktorému vo Švajčiarsku vydávajú knihy, že som Jehovista a mám 6 detí, ktoré vychovávam v náboženskej sekte, ktorá neuznáva štát, jednoducho úplne protištátny živel. A ešte syn farára. Toto „udanie“ prišlo na fakultu z kádrového oddelenia SVŠT v Bratislave, dva dni pred promóciou. Dekan si ma zavolať a povedal, že nemôžem byť promovany. Všetko, čo som dosiahol sa mihnutím oka zrušilo. Po dlhoročných štúdiách som sa vrátil domov smutný a bez

som sa zastavil na dekanáte, aspoň sa pozdraviť... zrazu dekan vytiahol zo šuflíka diplom, položil ho pred mňa na stôl a povedal: Tu máte váš diplom. A to bola moja promócia...

Vojenčinu som odsľúžil, medzi tým sa nám narodila dcéra Svetlana, a ja som bol bez miesta. Zase však pomohli ľudia z bratislavského zboru a zamestnal som sa vo Výskumnom ústave drevárskom...

Jadrový fyzik v drevárskom ústave?

Štefan: Mali tam taký výskumný projekt, ktorý sledoval účinky rádioaktívneho žiarenia na drevo, veľmi laicky povedané. Keď ma riaditeľ p. Lehotský prijímal, zobral obal s mojimi kádrovými materiálmi, vybral spomedzi nich ten levecký posudok, ktorý so mnou putoval, roztrhal ho a hodil do koša. Tento komunis-

tický riaditeľ ma svojou odvahou zbavil kádrovej škvrny a povedal mi: „Tak, a teraz už tam máte len posudok zo zväzu mládeže, že ste boli reprezentantom Karlovej univerzity vo futbale... Nech sa vám darí...“ Pre mňa to bol Boží zázrak. A Pán Boh mi pomáhal aj ďalej – dostal som sa na vedec-kú aspirantúru na renomovaný ústav SAV.

Ako sa robila veda za socializmu?

Štefan: Dost' komplikovane. Ja som nastúpil do akadémie spolu s érou počítačov. A ako sa robilo? – Snažili sme sa robiť svoju problematiku tak, aby rezonovala nielen s ruskou (sovietskou), ale aj so západnou vedou. Koncom 60-tych rokov sa už všeličo začalo uvoľňovať, nielen v spoločnosti, ale aj vo vede. Ja som sa intenzívne venoval angličtine a ešte pred inváziou v roku 1968 som sa dostal do Anglicka. Objavil som istého profesora, ktorý sa venoval podobnej tematike ako ja a poslal som mu tézu mojej dizertácie. Od kolegu, ktorý pracoval v Anglicku, som dostal informáciu, že na univerzite je profesor, ktorý „robí to čo ty a myslí ako ty.“ Z čoho som vyrozumel, že je veriaci. A tak som sa na dlhší čas dostal do úžasného kolektívu veriaceho profesora na Univerzite v Southamptone.

Bolo to po prvý raz, čo ste boli tak nadhlo odlúčení. Ako si to prežívala?

Drahomíra: Dalo sa... s dvoma deťmi však toho bolo na mňa celkom dost'. Ale prežili sme... Spomeniem tiež jednu perličku. Števo nám všetkým z Anglicka poslal pozývaci list na návštevu. Podala som žiadosť o cestovný pas a keď bol čas, išla som na známku Februárku (sídlo štátnej verejnej bezpečnosti) po pas. Policajti si ma posúvali hore-dole, správali sa ku mne, akoby som ani nebola človekom. A tak som si raz vyžiadala k telefónu ich vedúceho, doteraz si pamätám, že sa volal Butko, a vysypala som naňho do

slúchadla: „Robte, prosím vás niečo, tu sa ku mne správajú, akoby som bola prašivým psom, pas som už dávno mala mať a manžel potrebuje vedieť, či mi môže objednať letenky...“ Povedal mi, nech prídem za ním. Cez neko-nečné množstvo zamrežovaných chodieb som sa dostala k nemu. Zaviedol ma do svojej kancelárie a zamkol za sebou dvere. Vytiahol zo stola fascikel a ja som s otvorenými ústami počúvala náš život. Bolo pre mňa neuveriteľné, čo všetko o nás vedeli. No – všetko. Len jedno nechápali, ako to, že manžel je v Anglicku, keď mu oni nedávali súhlas na vycestovanie. Vtedy to však bola Československá akadémia vied s ústredím v Prahe a Števo dostal súhlas na vycestovanie v Prahe. Potom sa súdruh Butko spamätal zo šoku, že Števo je tam bez ich súhlasu a legálne a povedal: „Dobre, vycestovacie povolenie a pas vám dám, ale dajte mi ruku na to, že neemigrujete. A to, že vám dávam súhlas, zostane medzi nami. Príďte zajtra.“ Nasledujúci deň som teda prišla. Úradník ma na pasovom nechal čakať, a povedal mi: „Príďte zajtra.“ Vyšla som z jeho kancelárie, no na chodbe vošla do mňa taká zlosť, že som sa otočila na opätku, vtrhla som do kancelárie, kde sa pasy vydávali a najenergiečnejšie ako som vedela (s roztraseným žalúdkom od strachu) som prehlásila: „Súdruh Butko vám odkazuje, že mi máte vydať pas.“ A ten úradník, bol asi v rovnakom šoku ako ja, išiel do vedľajšej kancelárie a priniesol mi môj pas. Ale nepustili nás všetkých, Natáliu si nechali ako poistku, takže som vycestovala len so Svetlankou. Tam sme leteli a vracal sme sa loďou a vlakom. Prídeme do Marchegu, v noci, vlak stojí a stojí... Prišiel pohraničník do nášho kupé, prezrel si papiere a hovorí: „Čo sa tak ponáhľate domov?“ Nerozumeli sme tej otázke. Bolo to v noci, 21. augusta 1968. Domov sme prišli v tú noc, keď do Československa vtrhli okupačné vojská. Lenže my sme boli vo vlaku a oni

v tankoch. Nič nevediac sme prišli domov, vyspali sme sa a ráno nás budí telefón. Slávka Fabrice, moja sesternica, volala, že nás obsadili Rusi. Števo sa potom vrátil do Anglicka a my sme zostali tu.

Netahalo vás to emigrovať? Veď ešte nejaký čas po začiatku okupácie púšťali všetkých...

Štefan: Priznám sa, tvrdo som rozmýšľal. Ponúk na robotu bolo dost'... ale keď si človek uvedomil, čo všetko by sme doma nechali a čo spôsobili ostatnej rodine, rozhodli sme sa pre návrat...

A napokon to prinieslo aj svoje ovocie. Vladko Betina v Anglicku, v Oxforde, sa podobne vrátil. My obaja sme priniesli množstvo kontaktov na tamojších veriacich ľudí, ktoré sa neskôr rozvíjali do utešenej spolupráce. Takže návrat Betinu a Markuša oživil duchovný život na Slovensku v časoch normalizácie. Kazateľ zo zboru, ktorý som v Anglicku navštevoval, nás navštívil 8-krát. To boli také silné kontakty, že prestavali svoju modlitebňu podľa vzoru na Cukrovej. Presne takú, akú naprojektoval Janko Komrska na Cukrovej postavili v zbere ABC (Above Bar Church) v Southamptone. Bolo to vzájomné a nielen duchovné obohacovanie.

Dostali sa niekedy tvoje vedecké znalosti do konfliktu s tvojou vierou?

Štefan: Tento problém bol naozaj v mojom živote veľmi živý, ale nikdy ma nedostal do nejakého vnútorného konfliktu. Najmä, keď ma niektorí veriaci vedci oboznamovali s problematikou evolúcie, kreacionizmu... Ja som vnímal prvú vetu Biblie: *Na počiatku stvoril Boh nebo a zem* ako základnú informáciu, ktorá ma viedla k tomu, aby som pochopil, že Biblia nechce byť vedeckou učebnicou. Biblia hovorí, že Boh sa rozhodol stvoriť túto Zem a človeka. Veda má právo skúmať, ako sa to stalo. Ale

nikto nemusí uvažovať o tom, či deň u Boha je deň, alebo milión dní. Seriózna veda nespochybňuje biblické výroky, a tak sa s nimi nemôže dostávať ani do konfliktu. Veda hľadá pravdu. Je to disciplína, ktorú môže kontrolovať celý svet – vedecký aj duchovný. Nemôže teda tvrdiť nepravdu. Môže sa však pomýliť, ale, ako ukazujú jednotlivé etapy vedeckého rozvoja, veda sa prebýja k realite sveta, a toto úsilie nie je zďaleka ukončené. Jej poznanie nie je v rozpore s Bibliou.

Ako sa žilo so známym a aj slávnym vedcom?

Drahomíra: Venovala som sa deťom – našim a ako učiteľka, aj cudzím. Pred svadbou som učila na kopaniciach, ale ako veriacu ma po roku zo školstva vyhodili. A v tomto bol môj osud podobný ako Števov. S takým prepúšťacím dekrétom v kádrových materiáloch som si nevedela nájsť zamestnanie. Ale aj ja som stretla človeka, u ktorého som sa hlásila do zamestnania, a u ktorého sa „stratila“ tá časť mojich kádrových materiálov, ktorá mi zne-

možňovala pôsobiť v školstve. Volal sa Gejza Slaninka. A „strata“ prepúšťacieho dekrétu mi otvorila dvere k tomu, že som sa mohla vrátiť do školstva. Všetci vedeli o nás, že sme veriaci, že chodíme do kostola, ale nemala som už potom nikdy žiaden problém. Dokonca som bola aj riaditeľkou škôlky. Venovala som sa dosť aj deťom v zbere. V roku 1982 som rozbehla predškolskú besiedku počas bohoslužieb. Bola to „pionierska“ práca, postupne sa lady prelomili, a celé roky som vlastne „chodila-nechodila“ do zhromaždenia. Teda – do modlitebne som prišla, ale bohoslužby som strávila mimo sály, s deťmi. Táto práca funguje dodnes.

Asi by bol na vaše spomienky a zážitky málo aj celý Diológ, ešte by sme mali hovoriť o politickej etape tvojho života, o publicistickej činnosti, lebo priestor vyhradený na rozhovor sme pomaly naplnili...

Drahomíra: Tak možno na záver, poviem ja, lebo Števo sa ne-

pochváli. Števove práce majú v odbornej literatúre silnú odzvu s vysokým citačným indexom. Existuje vo fyzike totiž tzv. Mead-Markušova rovnica, ktorá umožňuje určiť rozptyl energie vo vibroakustickom prostredí. Aspoň tak som tomu porozumela ja.

Takže úplne na záver – pred nami sú Vianoce. Ako ich prežívate?

Štefan: Vianoce sú pre nás, a vždy boli, oslavou rodiny. Nikdy sme ich netrávili sami. Do istého času sme sa stretávali všetci u nás, ale teraz, keď nás je už veľa, deti majú deti a tie majú (podaktoré) už tiež deti, takže sa stretávame raz u jedných, raz u druhých či tretích.

Drahomíra: Rozdelené je to tak, že na Štedrý večer ideme my dvaja k niektorému z detí a na prvý sviatok vianočný sa stretávame u niektorého z našich troch detí všetci. A už len prezradím, že Števo nemá rád rybu, deti na to pamätajú a dostáva rezeň...

Števo:... alebo dobrú klobásku v kapustnici. ■

Veľvyslanec SR Š. Markuš kladie spomienkový veniec na Námestí hrdinov v Budapešti.

V tých dňoch cisár Augustus vydal príkaz vykonať súpis ľudu... Vybral sa aj Jozef... do Dávidovho mesta Betlehema..., aby sa zapísal so svojou snúbenicou Máriou, ktorá bola v požehnanom stave (Lk 2, 1-5)

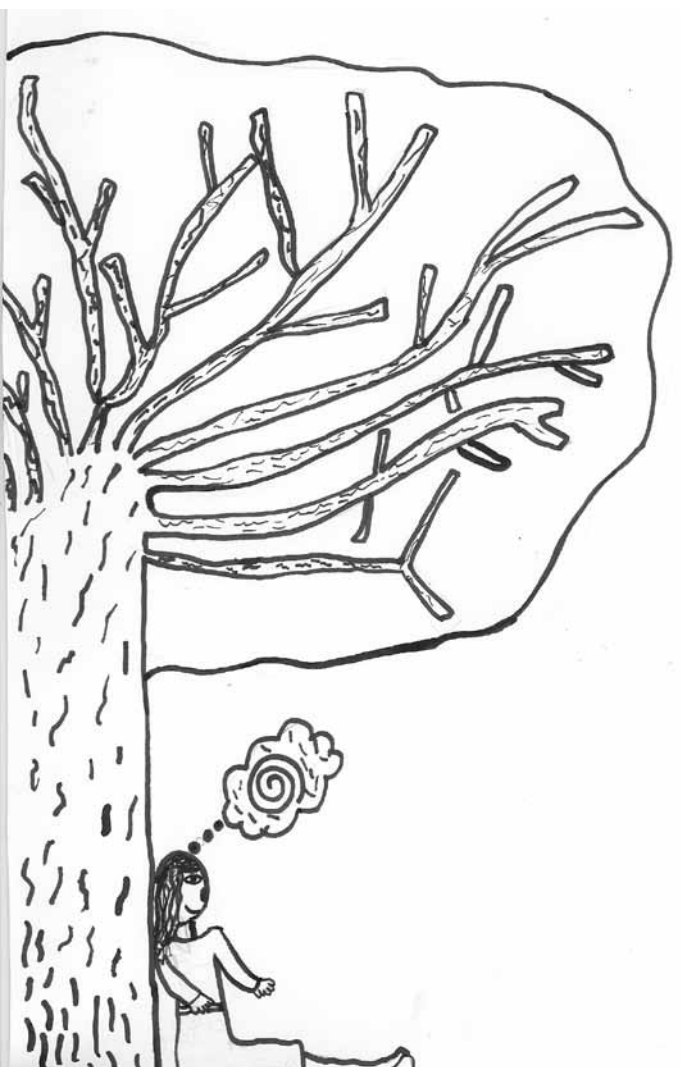
Kresba Hanka Bachmayerová, 6. ročník

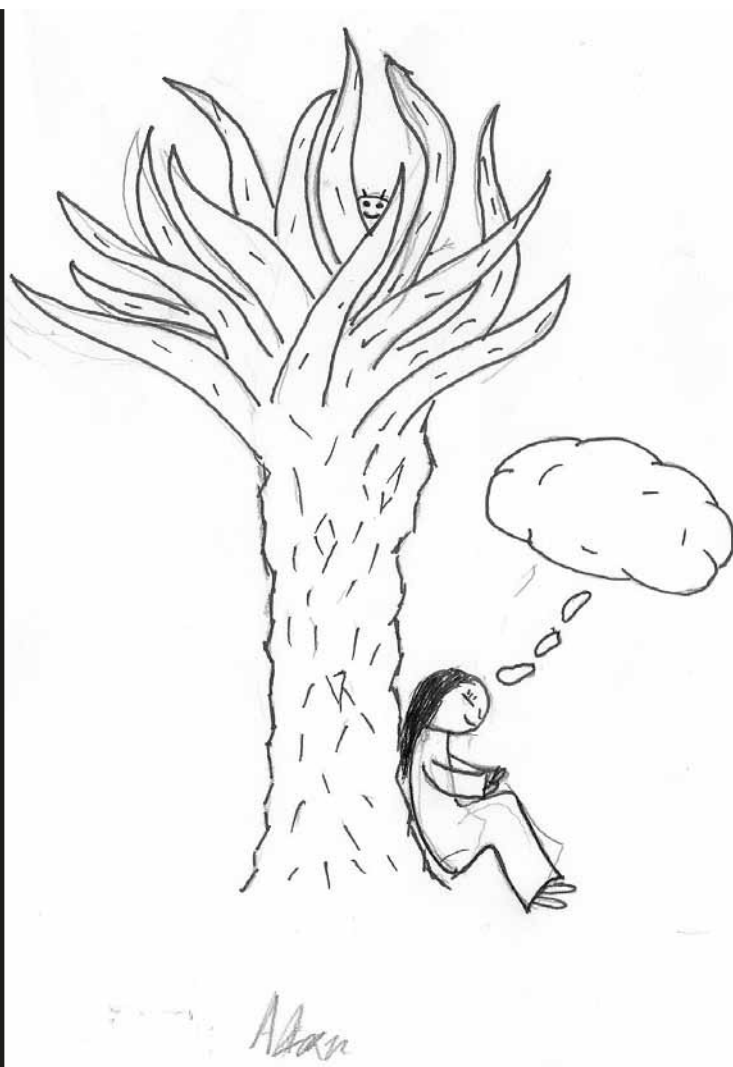
Text: MONIKA MITANOVÁ
Ilustrácie: ŽIACI CIRKEVNEJ ZŠ NARNIA PEZINOK

Monika Mitanová (1975). Vyštudovala PdFUK v Bratislave, odbor Sociálna pedagogika a vychovávateľstvo. S manželom Milanom majú tri deti Mateja, Máriu a Mareka žijú vo Svätom Jure, kde sa obaja aktívne zapájajú do práce v tamojšej misijnej stanici Cirkvi bratskej. Pôsobí na Cirkevnej ZŠ Narnia v Pezinku.

Tatiana Ružarovská, 6. ročník

Adam Zelman, 9. ročník

ALŽBETA

Alžbeta balila svojmu manželovi jedlo na cestu. Čerstvo upečený chlieb, vodu, ovocie, hroznové koláče... Vôňa lúčenia. Vôňa, ktorá sa v pravidelnom rytme vinula ich životom. Kým bola mladšia, túžobne počítala dni do jeho príchodu. Teraz si zvykla. Mali sa radi a boli si blízki, či už boli od seba vzdialení alebo nie. Zachariáš sa bozkom rozlúčil so svojou ženou a pobral sa na cestu. Bol kňaz a služba v Jeruzalemskom chráme bola súčasťou jeho bežných povinností. Túto cestu už absolvoval mnohokrát, takže vedel predvídať celý priebeh nadvládajúcich dní.

Alžbeta pozerala za ním, až kým jej nezmizol z dohľadu. Čo bude teraz robiť? Niežeby nemala prácu. Mala by vyplieť záhony, vymiesť izby... Namiesto toho si sadla do tieňa svojho obľúbeného stromu a snívala. Tento strom si pamätal mnohé. Keď bola mladšia, často pod ním prednášala Bohu svoje modlitby a prosby. Často plakala a verila, že Boh sa

zmiluje a daruje jej syna. Ale roky ubiehali a ona videla vyrastať deti svojich priateľiek, počúvala ich sťažnosti na prebdené noci, mokré plienky, neustále varenie a pranie... Ako rada by si to vtedy s nimi vymenila. Ale to už bolo dávno a ona sa naučila ďakovať Bohu za všetky dobré dary, ktoré jej udelil. Naučila sa žiť život vďačnosti a nie zatrpknutosti. I teraz myšlienku na drobné cupitajúce nôžky dieťaťa rýchle odohnala a pobrala sa do práce.

Zachariáš vstúpil do chrámu. Mal zapáliť kadidlo vo vnútornej svätyni, zatiaľ čo množstvo ľudí čakalo vonku. Nechápal, prečo mu odrazu tak búši srdce a trasú sa mu ruky. Predsa však vzal do ruky kresadlo. Keď sa mu konečne podarilo kadidlo zapáliť a jeho príjemná vôňa sa ako modlitba rozšírila po celom chráme, kresadlo mu vypadlo od ľaku z rúk. Z pravej strany oltára stál nejaký muž. Teda nie muž, nejaká bytosť – duch, anjel? Neveriacky si pretrel oči, keď k nemu zaznel hlas.

...keď vyšiel (z chrámu) nebol už schopný prehovoriť... a tak spoznali, že mal v chráme videnie (Lk 1, 22)

Tomáš Syrový, 6. ročník: Zachariáš sa vracia z chrámu

ZACHARIÁŠ

Nik presne nevedel, čo sa v chráme odohralo. Zachariáš to všetko vyrozprával až o pár mesiacov neskôr. Ľudia ho videli vchádzať do chrámu a potom netrpezlivo čakali na jeho príchod. Nerozumeli, čo tam toľko robí. Už chceli niekoho za ním poslať, keď videli, ako vychádza, divoko gestikulujúc rukami, neschopný slova. Reči po celom Jeruzaleme bolo viac než dosť. Čo ľudia nevedeli, to si domysleli.

Teraz pomaly kráčal domov. Dni jeho služby sa skončili a on sa v duchu pousmial nad hrôzou v očiach svojej manželky, keď sa k nej vráti nemý. On, ktorý mal vždy ku všetkému čo povedať. A predsa jej nenesie zlú, ale naopak veľmi radostnú správu. Ako by jej to chcel všetko vyrozprávať! Jeho srdce a myseľ sa snažili zorientovať v tajomnom videní. Rozpomínal sa na každé anjelovo slovo: *Tvoje modlitby boli vyslyšané. Manželka Alžbeta ti porodí syna a dáš mu meno Ján. Bude radostou pre teba i pre mnohých. Bude veľký pred Pánom a pripraví cestu pre Mesiáša.* Neustále sám seba uistoval, že to nebol iba sen ani jeho vlastné zbožné pranie.

V Zachariášovi sa miesili pocity divokej radosti s pocitmi desivej hrôzy. Dávne nádeje Izraela mali

byť vyplnené! To, v čo dúfali jeho otcovia, toho sa on – starec – mal stať svedkom. Zjavil sa mu Boh, Všemohúci ho pozval, aby s ním na tomto diele spolupracoval. Jeho, starca, kedysi takého pyšného na svoju nezlomnú vieru. Jeho, vzor vernosti, ktorý tvárou v tvár pred Božím zjavením zapochyboval. Trest za to si niesol na svojich ústach. On, majster reči, onemel. Boh s ním však stále počítal. Zachariáš ďakoval Bohu za jeho milosť, za jeho súcit s ľudskými slabosťami, za jeho porozumenie s ľudskými zlyhaniami.

V Zachariášovej mysli sa hmýrili všetky nádeje a po stáročia naukladané predstavy. Mesiáš prichádza! Ten, ktorého príchod oznamovali všetci proroci, vstúpi na našu ľudskú planétu. On, Zachariáš, ho uvidí. Aký bude? Veľký, mocný, vznešený? Bojovník, hrdina, ktorý konečne vyslobodí Izrael od všetkých nepriateľov, zničí bezbožníkov a Jeruzalem učiní chválou na zemi?! Prichádza Mesiáš a jeho syn bude jeho poslom! Sny unášali Zachariáša čoraz ďalej, takže si ani neuvedomil, že stojí pred bránami vlastného domu.

To, čo sa presne v chráme stalo, pochopila Alžbeta pár týždňov po jeho príchode, keď pocítila, ako vo vnútri jej tela – rastie dieťa.

Raduj sa, Mária... Našla si milosť u Boha. Počneš a porodiš syna a dáš mu meno Ježiš. (Lk 1, 30-31)

MÁRIA

Na druhom konci izraelskej krajiny žili ľudia hrubí a nevzdelaní. Boli to roľníci a rybári, vstávajúci zavčas rána a pracujúci neskoro do noci. Ich drsné vtipy a neotesané spôsoby mali ďaleko od uhladených spôsobov ľudí v Jeruzaleme. Ďaleko od chrámu slúžili Bohu, ako vedeli. V jednej z takýchto vidieckych usadlostí vyrastala i mladučká dievčina. Len nedávno vyrástla z detských šiat a začala snívať dospelé sny. Jej rodičia ju zasnúbili s Jozefom, tesárom – síce chudobným, ale potomkom samotného kráľa Dávida. Rozmýšľala, aké to bude vydať sa, mať deti... Tešila sa na svadbu. Bude mať krásne šaty... vtedy bude kráľovnou. Výbavu už mala takmer hotovú. Mária pomyslela na svadby svojich sestier. Bol to čas oslavy a radosti pre celú dedinu, vytrhnutie zo starostí všedného dňa. Požehnanie susedov a príbuzných bolo dôležitou súčasťou života na dedine. Tešila sa na svoju budúcnosť. O Jozefovi počula len dobré chýry – jeho pracovitosť a zbožnosť boli známe v celej Galilei. Bude mu dobrou manželkou. Naplní Boží plán so svojim životom!

Mékanie kôz vytrhlo Máriu z rozjímania. Učesala si vlasy, prepásala zásteru a pobrala sa za svojimi povinnosťami. Náhlý pozdrav spôsobil, že od ľaku takmer vyliala práve nadojené mlieko. *Raduj sa, Mária, si obdarená milosťou, Pán je s tebou.* Kým ona v nemom úžase hľadela na neznámeho pred sebou, ten pokračoval: *Našla si milosť u Boha. Po-*

čneš a porodiš syna a dáš mu meno Ježiš. Bude veľký, Syn Najvyššieho. Stane sa kráľom nad celým Izraelom a jeho kráľovstvu nebude konca. Neznámy tam stál a čakal. Mala by niečo povedať. Lenže čo? A tak sa iba rozochveným hlasom spýtala: Ako sa to stane? Veď ja nemám muža.

Kým cudzinec rozprával, Mária cítila, ako sa všetky jej doterajšie sny a plány rúcajú. Slovám o narodení z Ducha Svätého veľmi nerozumela. Vedela však, ako deti prichádzajú na svet a tušila, že to, k čomu je pozvaná, je niečo odlišné. Vari tomu môže uveriť? Môže s tým súhlasiť? Anjel tam stál a Mária, hoci sa vnútorne celá chvela, vnímala, že čaká na jej odpoveď. Boh pozýval, ju, obyčajnú vidiecku dievčinu, aby sa stala súčasťou zázraku, aby s ním spolupracovala na diele záchrany. Prečo ju to tak desí? Za tých pár sekúnd jej prebehla v mysli celá budúcnosť. Nádeje na krásnu svadbu odlietali ako zrnká obilia v náhlej víchrici. Kto uverí tejto zvesti? Ako ju prijme Jozef, rodičia a susedia? A čo si počne vo svete sama s malým dieťaťom, ak ju všetci odmietnu? Bude to vedieť zvládnuť? Boží posol čakal, a aby ju povzbudil, hlesol: *Aj tvoja príbuzná Alžbeta počala vo svojej starobe...* To pomohlo. Mária rýchle odhala strach a vtieravé pochybnosti. Ak ju Pán Boh povoláva, on sa o ňu a dieťa i postará. Bol čas odpovedať, a tak rozhodným hlasom vyslovila: „Som služobnica Pánova. Staň sa mi podľa tvojho slova.“

Anna Plavčanová, 6. ročník: Mária a anjel

V týchto dňoch sa Mária vydala na cestu a ponáhľala sa do judského mesta v hornatom kraji (Lk 1, 39)

CESTA K ALŽBETE

Alžbeta ukrývala pod srdcom dieťa. Strážila ho ako najvzácnejší poklad. Každý deň sa modlila a prosila Boha, aby jej ho zachoval pri živote, aby dieťa v jej lone rástlo a zdravo sa vyvíjalo. Každý deň pozorovala zmeny na svojom starnúcom tele a dúfala, že už konečne pocíti túžobne očakávané pohyby bábätka. Každý deň sa triasla strachom, aby sa dieťaťu niečo nestalo. Dávala pozor na svoju stravu, viac oddychovala a väčšinu práce prenechala slúžkam. Ale napriek tomu ukrývala toto tajomstvo pred zvedavými zrakmi ostatných. Rada by sa s niekým podelila o svoju radosť, ale bála sa. Nebol tu nikto okrem nemého Zachariáša. Chýbali jej jeho slová, ale bola vďačná za jeho dotyky a pohľady plné pochopenia. Nebola sama.

V inom kúte izraelskej krajiny sa však trápila so svojím bremenom i s požehnaním iná dievčina. I ona zažila nebeské navštívenie. I ona prežila Boží zázrak. I pod jej srdcom začalo rásť dieťa. A aké dieťa! Počala ho zázrakom, z moci nebeského Boha. V jej lone rástol Boží Syn. Bola vyvolenou spomedzi mnohých. Ale čo teraz? Ako žiť? Ako pokračovať? Bola sama! Nik jej neveril. Zažila plač a bedákanie svojich rodičov, ktorí mali iné plány s jej životom. Zažila samotu a odmietnutie vo chvíli, keď tak veľmi potrebovala pochopenie a povzbudenie. Cítila sa opustená a ponížená. Kde hľadať pomoc? A vtedy si spomenula na anjelove slová o Alžbetinom zázraku. I ona prežila Boží dotyk. Možno ona ju pochopí, možno ona uverí. Mária sa rozhodla! Zobrala zopár potrebných vecí a vybrala sa na cestu. Prešla tú cestu už toľkokrát, ale vždy v sprievode rodičov, príbuzných, susedov, celej dediny, všetkých radostne putujúcich na veľkonočné slávnosti v Jeruzaleme. Vždy sa na tú cestu tešila. Boli to dni radosti a oslavy. Ale teraz išla sama. Až ju striaslo pri pomyslení

Renátka Tomčíková, 7. ročník

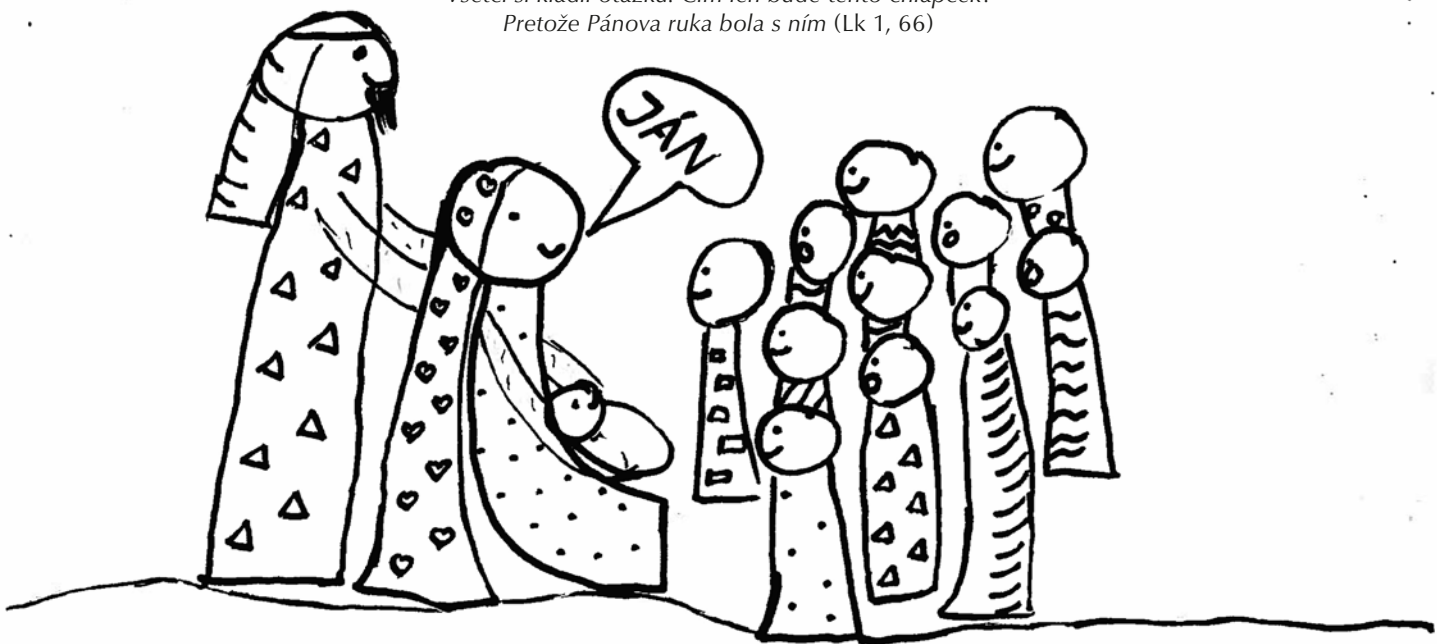

Tatiana Martvoňová, 6. ročník

na dvojdnovú cestu po cudzom, vyprahnutom kraji. Zrazu si spomenula na vysoké, temné bralá, v ktorých sa môžu ukrývať lupiči či iní banditi. Kde prespí? Teraz, keď už nie je zodpovedná len za svoj život... Nebol však čas na váhanie a pochybnosti. Potrebuje pomoc a podporu... Mária pevnejšie stisla v ruke uzlíček s jedlom a vykročila na cestu.

Keď konečne uvidela brány Alžbetinho domu, s úľavou si vydýchla. Zároveň sa jej však rozbúchalo srdce ešte viac ako doteraz. Nebola schopná zdvihnúť ruku a zaklopať. Ako ju Alžbeta prijme? Bude schopná uveriť jej zvesti? Pustí ju dovnútra? A čo ak nie? Mária nerozhodne postávala pred dverami Alžbetinho domu, keď sa dvere otvorili a ona prežila doteraz najvrúcnejšie prijatie vo svojom živote.

Všetci si kládli otázku: Čím len bude tento chlapček?
Pretože Pánova ruka bola s ním (Lk 1, 66)

Kludia Srnková, 5. ročník

JÁN

Prišiel čas. Alžbeta porodila syna. Doma, obklopená manželom a príbuznými, obľetovaná slúžkami. Zahŕňaná pozornosťou zo všetkých strán. Dieťaťko ležalo v čistučkej kolíske, bolo zavinuté v jemnučkej bavľine s prekrásnymi výšivkami. Vôňa domova a lásky dýchala z celého príbytku. Veď to bolo tak dlho a túžobne očakávané dieťa.

Na ôsmy deň prišli dieťaťko obrezať. Malo sa stať súčasťou židovského národa, súčasťou Božieho vyvoleného ľudu. Slávnosť, na ktorej sa zišli všetci príbuzní i susedia. Všetko prebiehalo hladko až do chvíle, kým neprišla na rad otázka, ako chlapca pomenujú. Víťanie malého Zachariáša zastavila Alžbeta ráznym gestom: „Bude sa volať Ján.“ Vlna nesúhlasu sa ozývala zo všetkých strán. „Je to prvé a iste aj posledné dieťa v tejto rodine, a preto by malo niesť hrdé meno svojho otca!“ „Malo by pokračovať v tradícii predkov a zachovať česť a meno rodiny do ďalších generácií.“ Keď Alžbeta tvrdohlavo trvala na svojom, príbuzní sa začali obracať k nemému Zachariášovi: „Nech sa vyjadrí otec! Nech rozhodne Zachariáš!“ A tak nemý kňaz vzal do ruky tabuľku, kriedu a veľkými písmenami napísal meno dieťaťa: Ján!

V ten deň sa po celom hornatom judskom kraji niesla zvesť nielen o zvláštnom Zachariášovom rozhodnutí, ale najmä o jeho slovách. Slovo, ktoré po vyše deviatich mesiacoch začali plynúť z jeho úst. Slovo, ktoré nahliadali nielen na budúcu cestu dieťaťka, ale tiež celého izraelského národa. Poslanie, ktoré Boh určil pre maličkého, bolo väčšie a vznešenejšie, ako len zveľaďovať slávu svojej rodiny. Mal byť poslom. Mal byť hlasom volajúcim na púšti, hlasom ohlasujúcim príchod Mesiáša. Zachariášove ústa sa otvorili, ale hlas tohto posla bude zaznievať po celej krajine. V ten deň sa nikto neubránil otázke: Čo len bude z tohto dieťaťa?

Zjavil sa mu vo sne anjel a povedal: Jozef, syn Dávida, neboj sa prijať Máriu, svoju ženu. To, čo sa z nej počalo, je z Ducha Svätého (Mt 1, 20)

JOZEF

Tri mesiace vzájomného povzbudzovania sa skončili. Pre Máriu nastal čas odísť z pohodlia a ochrany Alžbetinho príbytku. Musela ísť domov, do Nazareta. Musela ísť a oznámiť snúbencovi, že čaká dieťa a je už v treťom mesiaci tehotenstva. Bolo to Božie dieťa, ale uverí jej Jozef? Zdalo sa jej to dosť nepravdepodobné. Kam sa však podeje, keď ju neprijme za svoju manželku? Kto sa o nich postará? Čo budú jesť, kde budú bývať? Čím bola Mária bližšie k svojmu domovu, tým intenzívnejšie jej tieto otázky zaznievali v myslí. Strach v jej srdci narastal. „Neboj sa, Mária, Boh sa postará,“ zdalo sa, že počuje niekde z diaľky. A táto malá iskrička nádeje jej dodávala silu pokračovať.

Rozhovor s Jozefom vôbec nebol príjemný. Na jeho vždy takej milej a usmievavej tvári videla šok a zdesenie. Nekričal, nevyhodil ju, ale vnímala, ako vnútorne bojuje s nedôverou a so sklamaním. Chápala ho. Stál pred ťažkým rozhodnutím, ktoré malo navždy ovplyvniť jeho i jej život. So sklopenými očami išla domov. Urobila, čo mala. Ostatné je na Bohu. Cítila, akoby zo seba zložila ozrutné bremeno.

Jozef prežil asi najťažšiu noc svojho života. Čo má spraviť? Ako sa zachovať? Poznal Máriu ako dobré dievča a tešil sa na manželstvo s ňou, ale takto si to nepredstavoval. Všetky jeho plány boli zmarené. Bolelo ho pri pomyslení na všetky reči, odsudzovanie, posmešné pohľady svojich susedov, ktoré bude musieť Mária strpieť. Ale čo s tým má on spoločné?! Od vyčerpania zaspal. Zápasil i vo sne. Odrazu sa jeho myšlienky rozplynuli do zvláštnej vidiny. Stál pred ním anjel. Videl ho a počul jeho slová: *Jozef, neboj sa vziať si Máriu za ženu. To, čo sa z nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš. On vyslobodí svoj ľud z hriechov. Splnilo sa dávne proroctvo: Panna počne a porodí syna...* S pocitom úľavy otvoril oči. „Teda Mária vravela pravdu!“ Už nepochyboval. Vedel, čo má urobiť. Boh priniesol svetlo do jeho temnoty. Spojí svoj život so životom Márie a dieťaťa. Vezme na seba jej hanbu. Bude ju chrániť pred ohováraním i urážkami. Bude sa o nich starať, poskytne im svoju lásku a domov. Božie plány s ich životom boli väčšie a lepšie ako tie jeho. Hneď ráno šiel za Máriou a oznámil jej svoje rozhodnutie.

Lukáš Zeman, 7. ročník

*Kým sa tam (v Betleheme) zdržiavali, nadišiel čas jej pôrodu.
A porodila svojho prvorodeného syna.(Lk 2, 6-7)*

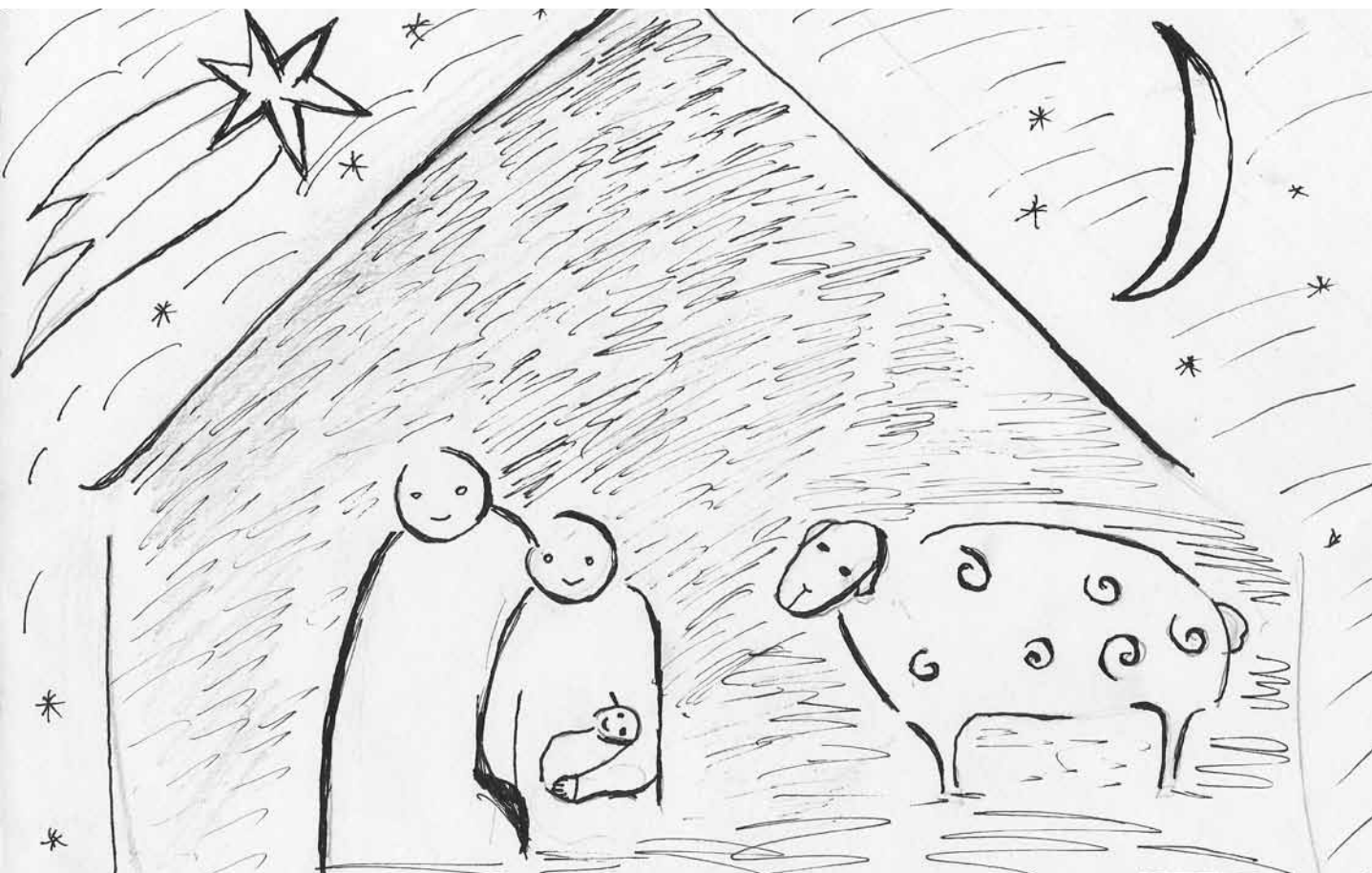
V BETLEHEME

O pár mesiacov neskôr išla Mária do Judska opäť. Tentoraz nie sama, ale s Jozefom, ktorý ju prijal za svoju manželku. Nebola to príjemná a jednoduchá cesta. Dieťaťko sa čoskoro malo narodiť a horúce izraelské slnko sťažovalo jej i tak ubolené pohyby. Nereptala. Bola vďačná za Jozefovu nežnú podporu. Bolo to lepšie, ako zostať sama v Nazarete a počúvať kritiku a ohováranie susedov. V Jozefovej prítomnosti sa nikto neodvážil nič povedať, ale bez neho bola vydaná napospas dravým vlkom. Zažila na vlastnej koži, ako môže byť „snaha o čistotu a neporušenú morálku“ krutá. Bola vďačná, že Jozef bol ochotný vziať ju so sebou. Nemohol sa tejto ceste vyhnúť. Mal v Betleheme nejaké pozemky, dediace sa v ich pokolení už od čias kráľa Dávida. Rímsky súpis ľudu bol záväzný pre každého. Vedela však, že mu na tejto ceste bola skôr príťažou ako pomocou.

Spomínala na Alžbetin pôrod, na pokoj, čistotu, vôňu, milé rozhovory, dobré jedlo, krásnu výbavičku... I ona by si to tak predstavovala... Ale skutočnosť bola na míle vzdialená od jej predstáv. Čo

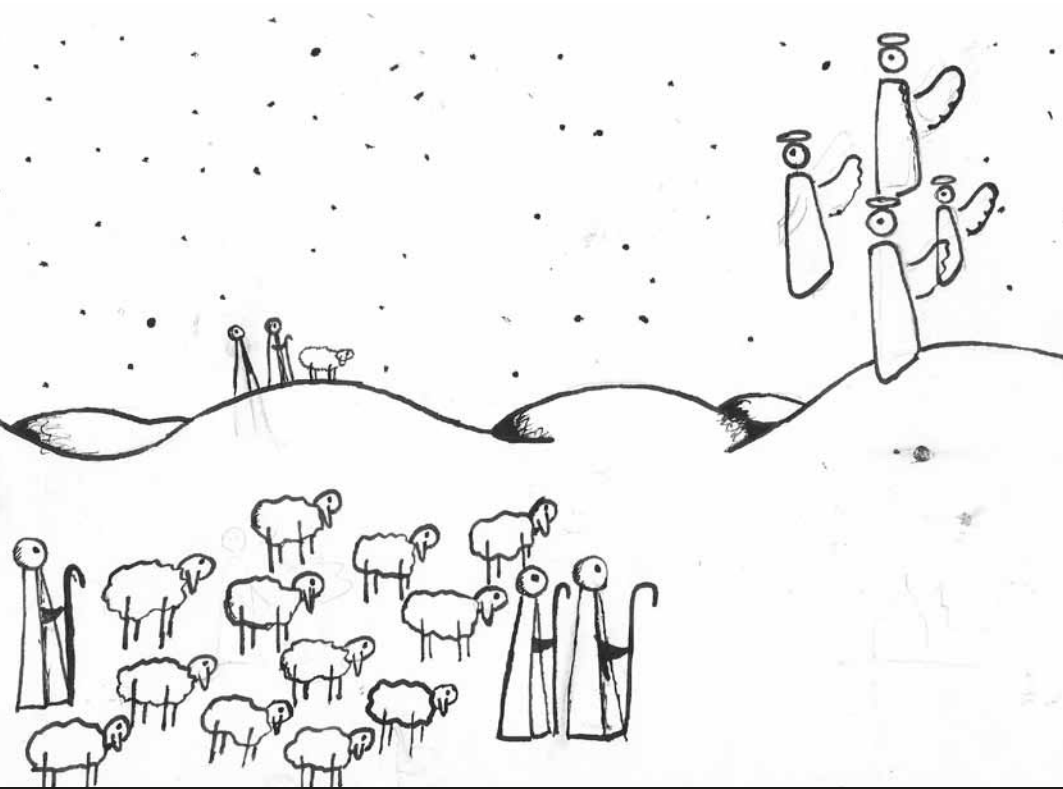
ak porodí na ceste? Nemá pri sebe nič, iba zopár plienok. Nemá do čoho ani položiť novonarodené dieťa. Nie, nestážovala sa. Vedela, že Boh hľadá na každý jej krok. On sa postará o svoje dieťa. On ho privíta na tento svet. V tejto posile kráčala ďalej, až kým nevidela vzdialené obydlia Betlehema. S nádejou pridala do kroku. Azda sa im podarí nájsť prístrešok ešte skôr, ako sa dieťa začne pýtať na svet. Kým ona snívala o čistej posteli a troche súkromia, Jozef v duchu prepočítaval, na koľko dní si budú môcť dovoliť luxus ubytovania v hostinci.

Nemali miesto. Toto im ani vo sne nenapadlo. V celom Betleheme sa pre nich a ich syna nenašlo miesto! Napokon boli vďační i za kúsok slamy v príbytku pre zvieratá. Tu sa zložili. Na tomto mieste prišiel na zem Boh, ktorý mal na vlastnom tele vyskúšať všetky biedy a bolesti človeka.

Katarína Rakúsová, 7. Ročník

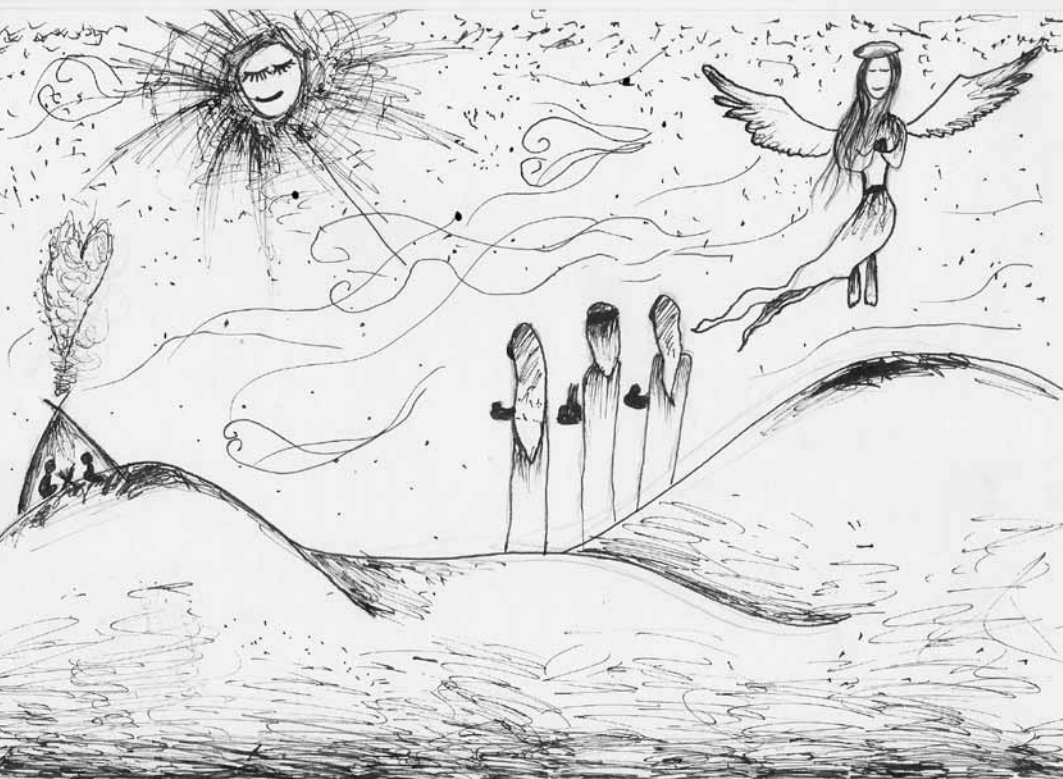
PASTIERI A MUDRCI

V tom kraji boli pastieri, ktorí v noci bdeli a strážili svoje stádo. Zastal pri nich Pánov anjel... a zmocnil sa ich strach. Ale anjel im povedal: Nebojte sa! Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude pre všetkých ľudí, lebo v Dávidovom meste sa vám dnes narodil Spasiteľ, Kristus Pán. (Lk 2, 10-11)

Tatiana Peťovská, 7. ročník

Lucia Roštárová, 6. ročník

Keď sa v Judskom Betleheme narodil Ježiš, prišli do Jeruzalema mudrci z východu. Pýtali sa: Kde je ten práve narodený židovský kráľ? Videli sme jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť. (Mt 2, 1-2)

PÚŠŤ A CHRÁM

O pár rokov neskôr by sme mohli pozorovať dvoch odlišných mladíkov. Ich srdcia a kroky sa obracali odlišným smerom, a predsa sa ich cesty spájali.

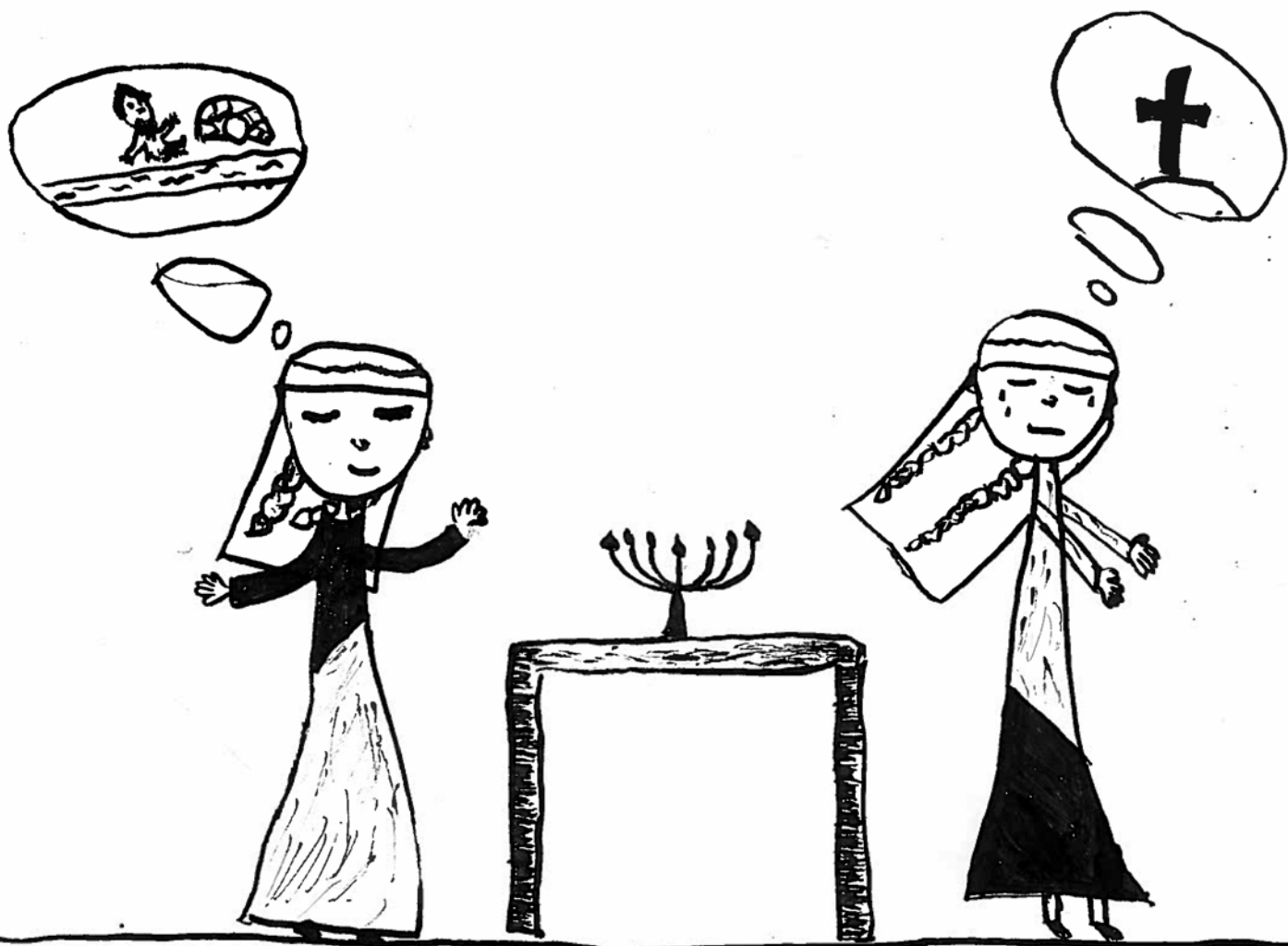
Jedného z nich by sme našli sedieť na okraji púšte s pohľadom upretým do diaľky. V samote a tichu rozjímal o dôsledkoch ľudskej biedy a hriechu. Rozjímal o púšti, rozširujúcej sa v tejto oblasti zeme, o púšti rozširujúcej sa v ľudských srdciach, o púšťach zaplavujúcich medziludské vzťahy. Ako sa vyhrabať z tejto biedy, z toho neúrodného piesku? Hlas púšte počul tento mladík čoraz častejšie. Bol čoraz silnejší a nástojčivejší. Až raz prišiel čas, keď ho toto volanie podnietilo presťahovať sa z útulného a usporiadaného domova svojich rodičov tam... do púšte.

Druhého by sme našli sedieť v chráme medzi učiteľmi. Tu, na mieste Božej prítomnosti, bolo jeho

srdce. Všetci žasli nad jeho múdrosťou a rozumnosťou. A nikto netušil, že sa nachádza tak blízko oltára. Oltára, na ktorom sa má onedlho sám stať obeťou.

Títo dvaja mladíci mali celé ľudstvo previesť z púšte hriechu a odcudzenia k oltáru milosti a odpustenia. Ten prvý svedčil o hriechu a volal k pokániu. Ten druhý bol sám svedectvom Božej milosti a prítomnosti. Ten prvý bol prorokom vyzývajúcim k návratu k Bohu. Ten druhý bol sám Bohom chodiacim po zemi. Ten prvý ukazoval na toho druhého, starší na mladšieho, na toho, ktorý svojou obeťou otvorí novú cestu: z púšte do chrámu, zo zeme do neba.

Mária a Alžbeta! Strácate svojich synov! Nebudete ich už viac môcť zadržať! Už ich viac nebudete môcť ochrániť! Idú svojou cestou – za svojim poslaním!

ŽIVÉ SLOVO

Milan Jurčo

VŠEDNOSŤ

Ako nám je tu v zhromaždení dobre!
Človek nie je sám
a nie je model náhody.
Človek je obrazom Boha
v tvorčej sile,
je priesečník všetkých ciest lásky.
Preto nám je dobre,
lebo veci Božie sú nám jasné,
lebo v Bohu je všetko jednoduché,
lebo sme takto pospolu
ako deti viery
na jasnej pažití nových nádejí.

Prosím vás,
nezabudli ste na niečo ?

Zajtra,
ba možno skôr,
možno o hodinu,
priletia z cudzej ríše
myšlienky,
pochybnosti,
hriech a všednosť.

Čo príde ?
Všednosť, hovorím,
všednosť príde so svojou povodňou
a zaplaví každý kút vašej duše.
Všednosť príde...

Tisíc malých prác,
tisíc malých problémov,
tisíc malých nedorozumení,
tisíc malých prehier,
tisíc malých sklamaní,
tisíc malých únav,
a odrazu budete iní.

Budete múdri a opatrní,
budete sa báť,
jasné kontúry Božej veci
sa vám stratia,
budete mať mnoho práce,
tej najsúrnejšej,
od ktorej vraj závisí váš život.

Na modlitbu nebude čas,
na obecenstvo nebude čas,
ani na službu Najvyššiemu nebude čas,
všetko pohltí všednosť.

Pôjdete popod jej oblaky,
kde nieto slnka,
kde nieto tmy,
kde vládne šero.

Nakoniec
všednosť nie je strašná,
zabúdanie v nej
to bude vaša tragédia.

Videl som človeka,
čo prišiel k bratovi
a vzal mu polovicu bremena.

Tak idú spolu,
tak idú spolu
a nevedia,
že Boh s nimi kráča,
nevedia,
že premohli všednosť.

Živá slova 2/1969, vybral Peter Kailing

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s VLADIMÍROU VRAJOVOU.

TRI KONTINENTY – JEDNA RODINA

ADAM SABEL (redakčne spracovala V. Vrajová)

Adam a Lilia Sabelovci – on zo Sliezska v Českej republike, ona z Portlandu v Spojených Štátoch. Zoznámili sa v roku 2014 v Afrike a od augusta 2018 sú manželmi. Spolu so svojimi adoptívnymi deťmi (Angel a Joshua) momentálne žijú v tanzánskej Arushi, kde sú zapojení do misijnej služby organizácie *Joshua Foundation*.

Když Bůh spojuje lidské životy

Když jsem se seznámil s Lilií, byl jsem dobrovolník v Základní škole LEA v malém městečku Don-gobesh. Lilia pracovala v sirotčinci v Arushi, kde bydlely naše budoucí děti Angel a Joshua. Angel a Joshua byly děti, které byly zachráněny z velmi chudého domova v bushi. Starala se o ně jejich babička, protože je rodiče opustili. Její věk a finanční situace jí nedovolovaly se o děti dostatečně postarat. Lilia pracovala v sirotčinci, do kterého děti převezli. Angel byly necelé dva roky a její bratranec Joshua byl o 10 měsíců starší. Krátce na to jsme se vydali každý svou cestou domů a netušili, že jednou z nás bude rodina.

Jak to bylo s Angel

Lilia odletěla domů do Států s velkou touhou adoptovat Angel. O šest měsíců později ji Bůh dal sen, ve kterém byla na cestě pro Angel do Tan-

zanie. Byla nadšená, protože nemohla na tuhle holčičku přestat myslet. V té době bez manžela či přítele se rozhodla vykročit na tuto cestu a začít proces adopce, přestože ne všichni blízcí byli pro. Byla si jistá, že Bůh jí volá tímto směrem, a že jí bude neustále na blízku.

V době, kdy se Lilia vracela zpět do Tanzanie, jsme začali být více v kontaktu skrze Skype a Facebook. Postupně se náš vztah prohluboval. Tak jako ona, i já jsem se chtěl do Tanzanie vrátit jako pracovník ve škole, kde jsem byl už před tím, náhlé zdravotní komplikace mi však znemožnily odlet. Uvědomoval jsem si, že se mám do Afriky vrátit nejen kvůli vztahu s Lilií, šlo také o to, připojit se k procesu adoptování Angel, což bylo prozatím jenom mezi Lilií a Bohem. Nevěděla, že už předtím, než jsem ji potkal, jsem o adopci přemýšlel, přestože to teď nabralo více konkrétnější obrysy.

wycliffe

RÓMSKE DETI MÔŽU ČITAŤ BOŽIE SLOVO

*Detská Biblia v Rómskom jazyku
Kalderáš – foto: Heather Pubols*

Vášeň Lilly Simonovej pre vydanie detskej Biblie v jej rodnom rómskom jazyku Kalderáš rástla spolu s videním, ktoré jej Boh zjavil. „Stála som pred Božím trónom a Boh rozviazal niečo ako zvitok a písal po ňom prstom. Písal po ňom dlhý čas. Potom dal Boh ten zvitok mne. Dala som si ho do tašky - a Pán mi povedal: Musíš ísť. Toto je veľmi dôležitý odkaz, ktorý musíš odovzdať,“ odpovedal. Nebola si istá, ako sa to stane skutočnosťou, až kým nenavštívila konferenciu pre mladých kresťanských vedúcich v roku 2014. Tam na stenách videla kresby jedného z vystavovateľov a vedela, že tieto kresby sú presne to, čo potrebovala do detskej Biblie. Ešte v ten deň sa dozvedela, že riaditeľka Wycliffe Nemecko požiadal návštevníkov konferencie, aby sa modlili za nikoho, koho by Boh poslal preložiť Bibliu pre Rómov. Lilly išla do stánku Wycliffe na konferenciu a povedala, „Modlili ste sa za Rómskeho prekladateľa Biblie - tak som tu.“ V decembri roku 2015 bolo vytlačených 6400 výtlačkov detskej Biblie v Rómskom jazyku Kalderáš. Odvtedy Lilly počula mnoho príbehov zo života, ktoré boli zasiahnuté prostredníctvom čítania evanjelia v jazyku, ktorému Rómovia dokonale rozumeli.

Další člen do rodiny

Po návratu do Tanzánie a po zlepšení mého zdravotného stavu (prekonal som infekčnú mononukleózu), sme mali niekoľko súdnych státní ohľadne Angel a získali sme opatrovnictví. Náš sen sa stal realitou a boli sme neskutečne nadšení. To, čo Bůh řekl mé ženě, se opravdu splnilo. Byli jsme konečně rodina a... čekali nás další překvapení.

Joshua (bratranec Angel, který byl ve stejném sirotčinci) potřeboval také rodinu a nebyl nikdo, kdo by se o něj postaral. Jeho příbuzní se zeptali našeho právníka, jestli nezná nějaký podobný pár jako my s Lili, kteří by adoptovali Joshuu.

O tomto chlapci jsme už delší dobu přemýšleli během procesu adopce Angel. Jelikož proces adopce se zdál natolik zdoluhavý, říkali jsme si, že si necháme rok na přemýšlení, a pak se pro Joshuu vrátíme. Ale najednou jsme se ocitli v situaci, že jsme se museli rozhodnout. Byli jsme docela nadšení, protože jsme Joshuu milovali.

No a tak jsme tady. Čekáme na adopci dvou dětí. Jelikož se proces prodlužuje, odkládají se soudní stání a doba čekání se vleče měsíce a roky, rozhodli jsme se připojit k organizaci Joshua Foundation a zapojit se do společné služby a misie. Byl nám dán čas tady v Arushi a chceme ho smysluplně využít.

Moje služba v Joshua Foundation má tři podoby:

Díky předchozí zkušenosti ve škole LEA v Dongobeshi jsem se mohl zapojit do učitelského týmu Základní školy Joshua Foundation. Zaměřuji se na praktickou výuku a pomoc učitelům matematiky, geometrie a výtvarky. Společně s Lili pravidelně připravuji sérii duchovních zamyšlení pro studenty starších ročníků.

Jelikož jsem vystudovaný architekt, pracuji na designových a architektonických projektech. V centru Joshua Foundation rozšiřujeme areál pro hosty a je to pro mně nová zkušenost navrhovat střechu z palmových listů a stavby z hliněných cihel. Druhým projektem, na kterém teď pracuji, je design nového nahrávacího studia, kde se plánuje vytvoření video záznamů biblických vyučování.

A nakonec jsem součástí misijního týmu, který již dva roky chodí každý čtvrtek do slumů, kde navštěvuje domácnosti, modlí se za nemocné, drogově závislé, duchovně spoutané lidi. Je to místo mnoha zázraků. Spolupracujeme zde s místním sborem, v kterém po misijní cestě probíhá krátká bohoslužba, kde lidi z ulice navazují kontakty s místními křesťany.

Ve slumech často potkáváme lidi, kteří nám děkují za modlitby a vyprávějí, jak byli uzdraveni a změněni a jak jim to pomohlo. Ku příkladu, v létě jeden drogově závislý mladý muž přijal Krista a začal měnit svůj život. Jeho svědectví bylo moc povzbuzující. ■

O HĽADANÍ

MÁRIA PETREJČÍKOVÁ

Milí bratia a milé sestry, známi i neznámi, pozdravujem vás z Tanzánie v Afrike, kde som pracujem ako dobrovoľníčka projektu INVYT 4. Od malička som snívala, že pôjdem slúžiť do Afriky ... To by bol dobrý začiatok môjho príbehu, ale nebolo to tak. Ako sa však hovorí: „Človek mieni, Pán Boh mení“ alebo biblickejšie: *Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú Moje cesty vaše cesty a Moje myšlienky vaše myšlienky.* (Iz 55, 8-9)

Začnime však po poriadku, lebo mnohí ma nepoznáte. Pochádzam z cb-ečkárskej rodiny, som najmladšia z troch detí. Môj život bol od malička spätý s dianím v zbere Cirkvi Bratskej v Michalovciach. Spomínam si, ako sedím v lavici a nohy sa mi hompálajú vo vzduchu. Poznáte to - besiedka, dorast, mládež, pomocníčka v besiedke... Nedefné bohoslužby znamenali stretnutie s blízkymi, rodinou a priateľmi. Kto by sa netešil! Som Pánu Bohu, rodičom, aj zboru, vďačná za toto privilégium, za ochranu a zázemie, ktoré som mala. V období dospievania Pán postupne vedomosti a fakty z kresťanského prostredia presúval do môjho srdca. Zisťovala som, že sama z vlastných síl nedokážem byť taká dobrá, ako by som mala. Nedokážem sa správať tak, ako by som mala. Cez témy na táboroch (napr. o človeku topiacom sa v bahne), či dorastoch, cez Svoje Slovo, ľudí okolo, ... ma Pán tiahol bližšie. Až som povedala áno, chcem, aby si bol mojím Pánom a viedol môj život. Áno Bohu - Stvoriteľovi, Jeho Synovi, ktorý zomrel na kríži za moje hriechy a vstal z mŕtvych, i Duchu Svätému, ktorý mi odkrýval pravdu. Prišli aj obdobia prehodnocovania, s otázkami: „A čo, keď Boh nie je?“ „Som ochotná pustiť sa viery v Neho kvôli niečomu, niekomu?“ Ale Pán mi aj vtedy bol blízky a odkrýval predo mnou skúsenosti, ktoré s Ním mám, ukazoval na zmenené životy v mojom okolí, že On je živý Boh.

V Narnii

Vyštudovala som učiteľstvo (matematika - fyzika) na UPJŠ v Košiciach. A potom som mala možnosť okúsiť trocha aj zo života v kruhu vedcov, matematikov. Vnímala som však, že ma Pán volá vykročiť inam, ďalej... Ďalej od zboru, kde som vyrastala, ďalej od mojich blízkych, do neznáma, a tak som zakotvila v Banskej Bystrici ako učiteľka v Narnii. Pán bol verný, postaral sa o miesto na bývanie, o prijatie v novej zborovej rodine, o dobrý kolektív v práci, pridával mi blízkych ľudí na novom mieste. Osem rokov zbehlo ako voda, aj keď nie všetky boli ružové. Kto pracuje v školstve vie, o čom hovorím. Popritom, moje vnútro Pán premieňal a uzdravoval. Otázka, či toto je moje miesto, práca pre mňa, sa vynárala pravidelne. Niekedy viac, niekedy menej intenzívne. Čas na ďalšie „ďalej“ dozrel na začiatku tohto roka. Niežeby mi bolo v Bystrici zle, práve naopak. Našla som tu dobré a vzácne zázemie. Ale po mnohých modlitbách... Poznáte to - jednoducho musíte a chcete vykročiť, lebo Pán..., lebo nechcete, aby vás Pán obišiel.

Hľadanie

Keďže som už predtým spoznala nejakých pracovníkov vo Wycliffe SK a rozprávali sme sa aj o nejakých možnostiach služby v zahraničí, obrátila som sa s prosbou o nájdenie miesta na nich. Vypísala

S Luckou

som nejaké prihlášky, oznámila v škole, nech so mnou nerátajú budúci rok. A čakala... Prosila som Boha, aby mi dal spoznať, kde ma chce mať.

Vzhľadom na moju úroveň angličtiny i ďalšie obmedzenia, ktoré som nastavila pri hľadaní miesta, sa počas štyroch mesiacov nepodarilo nič nájsť. Ale Pán mi pridával pokoj, aj keď sa blížil koniec školského roka, t. j. čas, keď som sa mala stať nezamestnanou. A potom, v polovici apríla, ma jeden známy upozornil na ponuku dobrovoľníckeho projektu INVYT4 (International Voluntary Year in Tanzania, www.intervia.cz/cs/programy/invyt). Bola to ponuka, ktorá nespĺňala moje kritériá, Pán ma však už v období čakania viedol k ich prehodnocovaniu. Spôsob zvažovania tejto ponuky, vypisovanie potrebných dokumentov, výberové konanie v tom všetkom vtedy, ale aj teraz, spätne vidím, jasné Božie „Majka, toto je tvoje miesto. Tu ťa chcem mať.“ Veľakrát som si pripomínala tieto slová a aj teraz, keď prichádzajú pochybnosti, sa k nim vraciam.

V Tanzánii

A tak som teraz tu, v Maretadu, v odľahlom kúte Tanzánie.

Pôsobíme ako dobrovoľníčky (s Luckou) na Strednej škole Yedidia v Maretadu. Na jej začiatku bola túžba riaditeľa Paula, aby viacerí mladí ľudia v tejto oblasti mali príležitosť študovať, získať ďalšie vzdelanie, následne dobrú prácu, a tak možnosť zlepšiť životné podmienky sebe aj svojim blízkym. Potom bola jedna trieda s 22 študentmi, ktorí sa stretávali v zapožičanej miestnosti. No Pán sa priznáva a dielo rastie. Yedidia, ako ju poznáme a zažívame my, má štyri triedy(miestnosti), laboratórium, deväť učiteľov a okolo 100 študentov, ktorí sa učia radi a veľa. Od ôsmej do druhej popoludní. A po večeroch sa znova vracajú študovať v skupin-

kách, keďže často vo svojich domovoch nemajú elektrinu. Približne 50 študentov podporujú ľudia zo Slovenska a Čiech v rámci programu *Podpora študentov na diaľku*, Deti Afriky SK. Zvyšní si peniaze na štúdium zadávajú svoju vlastnou cestou. No a ešte ostávajú aj poplatky za stravu. Pre viacerých, podporovaných aj nepodporovaných študentov, je to veľmi náročné.

A čo je našou úlohou?

Prieskum školy a jej fungovanie v miestnej cirkevnej komunite prípadne v komunite tejto dedinky. Sme prvé dobrovoľníčky na tomto mieste.

Zlepšenie komunikácie podporovateľov a podporovaných študentov.

Na základe potreby a našich schopností, skúseností a darov si tu nájsť miesto, kde budeme pomocou.

Po troch mesiacoch

Vnímam, že moje miesto je viac pri študentoch v popoludňajších hodinách, pri voľnočasových

S Charlesom a jeho starou mamou

aktivitách (športe, hrách), pri samoštúdiu, či na modlitebných chvíľach, ktoré mávajú po večeroch. Rozbehli sme aj konverzácie v angličtine v jednotlivých triedach. Zvažujeme vybudovanie mini-knižnice pre študentov, či zakúpenie učebníc (teraz majú po jednej v triede). Možností a príležitostí je veľa, tak skúmame, hľadáme a prosíme o múdrosť v rozpoznávaní bremena, ktoré nám Pán dáva niesť na tomto mieste.

Uvidíme, ako to pôjde. Africké plánovanie a neočakávané okolnosti, sú pre nás poriadnou výzvou. Uff... obzvlášť pre mňa. Napríklad, keď ostane v škole len pár študentov, lebo viacerí si išli zháňať peniaze na poplatky. Alebo keď vám príde nečakaná návšteva šiestich detí a nikto nepovie kedy odíde. Alebo, keď sa len tak, medzi rečou dozviete, že by ste mali mať nejaký kurz angličtiny pre pred-

prvákov. A k tomu problémy s vízami. Ďalšia škola dôvery v Boha, zriekania sa svojich plánov a čakávaní na Božiu pomoc. Ale On je verný a blízky!

To je moja nádej, keď myslím aj na mojich priateľov a rodinu, ktorá je tak ďaleko. Pán je pri nich. On sa o nich postará a pomôže im.

Nie sme sami

No v tomto diele INVYT 4 nie sme samé. Stoja za nami Slezská diakonia, Deti Afriky SK a Lea. Tieto organizácie vznikli na pôde evanjelickej cirkvi v Čechách, na Slovensku a v Afrike. Ony nás sem nielen vyslali a finančne nás podporujú, ale stoja za nami aj duševne a duchovne. Rozprávame sa cez internet so supervízorkou a duchovným mentorom. Rovnako sme v intenzívnom kontakte aj s Deťmi Afriky SK, organizáciou, ktorá stojí za touto školou. Bez tohto tímu a tiež bez vás, mojich modlitebných podporovateľov i zborov (CB BB, MI i PO), ktorí to nesiete so mnou, by to všetko tu bolo nesmierne ťažké, nemožné. Vďaka za vaše mnohé povzbudení, modlitby i finančnú podporu (napr. pri budovaní ihriska na volejbal, či pri zbieraní peňazí na solárny panel). ĎAKUJEM a modlím, sa nech Pán odplatí podľa Svojho bohatstva.

Čo po návrate?

Neviem... Neviem, čo bude po návrate. Modlím sa a čakám na Božie vedenie. Na ďalšie ďalej alebo možno už bližšie? Uvidíme. No viem, že nechcem zabudnúť na Tanzániu, na Maretadu, na veľa vecí, či situácií z Yedidiass, ako napríklad:

- na Jusufa, ako mi ukazoval anglické slovo vomiting (zvracať), lebo som nevedela, čo to znamená;
- na hranie volejbalu v kruhu so študentmi i učiteľmi;
- na čas kopania základov internátu s chalanmi Charlesom, Petrom, Judom, Veranom, Dismasom

a Philemonom. Na obväzovanie ich mozolnatých dlaní. Na jedenie z jedného hrnca. Na robenie mandáží pre nich;

- na Daniela, na jeho slzy, na jeho pieseň, ktorá niesla ťažký osud, keď sa zdalo, že ho nikto nepočuje, nepomôže mu. Ale Boh počul, pritiahol ho k sebe a postaral sa aj o možnosť štúdia;

- keď sme pri čítaní anglickej knihy večer so študentmi (Dany, Pascalina, ...) nejako začali kresliť obrázky a veľa sme sa nasmiali;

- na modlitby s Paulom a Luckou, keď sa stratili peniaze na naše víza;

- na vychutnanie si tuniaka s cestovinami a paradajkami;

- na Božie prejavy lásky ku mne cez študentov, keď si prisadli a pokúšali sa mi prekladať, keď mi doniesli stoličku;

- na dievčinu, ktorá mi dala veľký dar. „Náhodou“ sme sa začali rozprávať. Povedala, že nemá peniaze na štúdium a nevie, čo urobí. Rozmýšľala som

s bolesťou v srdci, ako jej pomôcť? A koľko je tu takých študentov? Na ďalší deň ma zavolala prisadnúť si a dala mi dar – peniaz. Tá, čo nevie, ako zaplatiť štúdium???? Nerozumiem? „Pane, nauč ma dávať a pomáhať tam kde treba!“

Áno, chcela by som vidieť ovocie. Aké? „Yedidiass = Svetlo pre okolie, i celú Tanzániu“

Našich študentov slobodných v komunikácii po anglicky, ústretových v prijímaní iných kultúr, zamestnaných v dobrých civilných zamestnaniach. Ale najmä, chcela by som vidieť našich študentov ako Božie ženy a mužov podľa Božieho srdca, vytvárajúcich rodiny, kde je Pán na prvom mieste. Aby ich viera nebola len tradíciou či zvykom kresťanskej kultúry, ktorej sú súčasťou.

Mungu Awabariki! (*Nech Vás požehná Hospodin!*)

SPIEVAJÚCI VODIČ

Skoré ranné vstávanie, myslím vstávanie medzi druhou a pol štvrtou ráno, býva problematické, najmä ak večer nie a nie zaspať. Tohtoročné letné horúce noci spánku nepridajú tiež.

Ako sa prebrať? Dve tri kávy? 5 cigariet? Studená sprcha?

Fero dorazil v polospánku do vozovne a viac-menej podvedome vyrazil na svoju dnešnú linku.

Oči mu klipkali, preto si začal spievať. Najskôr iba pohmkával, no postupne sa mu začali vynárať pesničky, a tak posmelený sám sebou, spieval čoraz razantnejšie. Čím ďalej svižnejšie hltal jednu zastávku za druhou a cestujúcich si veľmi nevšimal. Pomáhalo to. Už ho spánok opustil celkom a súc rozbehnutý hulákalo na celé kolo jeden hymnus za druhým.

Ale čo to?

Na jednej zo zastávok mu cestu zablokovalo rozžiarené policajné auto.

„Pán vodič, ste ochotný sa podrobiť dychovej skúške?“

„Jasné, daj to sem.“

Fuuuuuu

„Pán vodič, v poriadku, pokračujte v jazde. Dovidenia.“

Na konečnej však stálo dispečerské auto a dispečeri k vodičovi pristúpili s rovnakým nápadom.

„Chlapci čo je? Čo sa deje?“

„No len fúkaj.“

Fuuuuuu.

„Tak čo sa deje? Pred chvíľou mi fyzli dávali fúkať a teraz vy. Veď ani Jozefa nebolo.“

„Čo si robil počas jazdy?“

„Čo by som robil, spieval som si. Čo má byť?“

„Tak zaspievaj.“

Fero neváhal a zanôtil tak, ako pred chvíľou na trase. Bol to hlahol, aký sa zvyčajne ozýva na svadbách krátko po polnoci.

„Aaaaaaničkááááá dúúúúúšičkááááá kdééééé si boooláááá.... Čo je?“

Dispečeri sa zadúšali smiechom.

Fero kuká ako vyoraná myš.

„Ferinko, počúvaj sem. Ako si vyrazil z vozovne, tak na dispečing prišlo minimálne päť vyplašených telefonátov, že ich vezie strašne ožratý vodič, a že sa boja, čo s nimi bude. Keď ňa tak počúvame, ani sa im nečudujeme - hahaha.“

Ale to už sa smiechom šľfali dispečeri aj s Ferom, ktorému to celé docvaklo.

„Hehe, to by sa patrilo zapíť.“

„Ráno o piatej?“

„Jasné, poďte, pozývam vás na kávu z automatu.“

Dokonale prebratý Fero a vysmiati dispečeri si pochvalujú dobrý začiatok dňa.

Nezaspievam si tiež? Ktovie koho zmobilizujem.

Veď na čo sú pesničky? ■

DIALÓG

na rok 2019

ĎAKUJEME

že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách

TEŠI NÁS

že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

POMÔŽE

nám, keď si ho na rok 2019 objednáte

OBJEDNÁVKY

u zborových

distribútorov,

alebo

priamo v redakcii.

Z ROKOVANIA RCB

NOVEMBER 2018

Rada odsúhlasila a schválila

Zmenu termínu konania Spoločnej konferencie CB SR a ČR v roku 2019 na 23. 11. 2019.

Harmonogram prípravy Konferencie 2019. Kancelária Rady oznámi termíny potrebné pre doručenie podkladov pre prípravu konferencie.

Predĺženie mandátu kazateľa Slavomíra Polohu v Zbore v Banskej Bystrici do 31. 8. 2023.

Vizitačnú správu z vizitácie zboru v Starej Turej **Novelu stanov** ZEC a prihlásila sa k preambule a vieroučnému základu ZEC.

Rada rozhodla:

Že v roku 2019 budú vizitácie v zboroch Bratislava-Cukrová, Levica a Trenčín.

Že v kórejskom zbere, v Žiline vzhľadom na jeho špecifický charakter nebude hlasovanie o zotrvaní kazateľa.

O zmene pracovnej zmluvy s kazateľom Ervinom Mittelmanom (Mozaika Košice) na dobu neurčitú.

Vymenovala Štefana Evina a Jána Henžela za zástupcov Cirkvi bratskej vo Výbore Združenia evanjelických cirkví (ZEC) a dala odporúčania pre voľbu nového predsedu a tajomníka ZEC

Rada poverila:

Kazateľa Martina Jurču, aby viedol hlasovanie o zotrvaní kazateľa Martina Uhriňáka v zbere v Bardejove.

Rada zobrala na vedomie:

Informácie zo zasadnutia rady Waderovej nadácie. Po splatení pôžičiek zostane v slovenskom rotačnom fonde cca 4000 eur.

Správu predsedu a tajomníka Rady z pracovnej cesty na Valnom zhromaždení IFFEC v Indii.

Pracovnú verziu dokumentu o špecifikách a zásadách práce v rómskych komunitách (stanice so špecifickým charakterom).

Ďalej Rada:

Mala rozhovor - poďakovanie za mnohoročnú službu a rozlúčenie - s kazateľom Tiborom Máhrikom, ktorý bol 28. 10. 2018 zvolený za kazateľa Zboru Cirkvi bratskej v Ostrave. T. Máhrik vysvetlil aj okolnosti týkajúce sa medializovaných informácií o rekonštrukcii zborového domu v Žiline.

Mala obsiahly rozhovor s Josém Calvo Aguilarom zo žilinského zboru, ktorý požiadal o vikariát. Rada konštatuje, že spĺňa predpoklady na zaradenie do vikariátu a zaradí ho na miesto pastoračného asistenta v zbere v Žiline po ukončení služby kazateľa Tibora Máhrika, a to na 50% úväzok na dobu určitú na jeden rok.

Informuje, že do zbierky na pomoc evanjelickým kresťanom vo Venezuele prispeli štyri zborov v celkovej sume 2 670 eur.

Pripravila návrhy na zmenu Poriadku CB a predložila ich Komisii pre Poriadok.

Diskutovala o hermeneutických postupoch pri výklade Svätého písma.

Z podnetov z pastorálnej konferencie kazateľov a staršovstiev v Poprade 17. 11. 2018:

Po diskusii o službe žien v cirkvi, ktorej sa venovala novembrová pastorálna konferencia, má nasledovať diskusia o tejto otázke v zboroch. Táto fáza je plne v réžii staršovstiev. Rada privíta, ak jej staršovstvá do 27. januára 2019 oznámia svoje námety k organizovaniu celocirkevnej konferencie k tejto téme, plánovanej na 9. marca 2019. Týka sa to obsahu, zamerania aj možného formátu konferencie. Rada následne zváži, čo je realizovateľné.

Rada vyzvala zástupcov zborov na zorganizovanie finančnej pomoci celej cirkvi pre zbor v Žiline, ktorý rekonštruuje zborový dom. Pri súčasných parametroch pre zostavovanie rozpočtu cirkevných prostriedkov by predpokladaný príspevok pre Žilinu mal predstavovať približne 1 percento z príjmov zborov. Bude užitočné, ak staršovstvá s tým budú počítať pri príprave rozpočtov v zboroch.

K problematike volieb staršovstiev

Rada dlhodobo vníma problémy pri voľbách staršovstiev. Dáva preto Komisii pre Poriadok CB a rovnako aj zborom podnet na uvažovanie, či by nebolo vhodné upraviť postup pri voľbe staršovstiev. Podstata tejto úvahy je v tom, že ustanovenia Poriadku o staršovstve by sa rozdelili na dve časti: (1) Základné a dôležité veci vo vzťahu k staršovstvu by sa, pokiaľ možno, jasne sformulovali (napr. odkazy na kvalifikáciu staršieho podľa Svätého písma, minimálny počet volených členov staršovstva, funkčné obdobie zvoleného člena, kvórum nutné na zvolenie a iné dôležité a spoločné pre všetky zborov). Tieto prvky by mohli byť prakticky prevzaté zo súčasného znenia Poriadku. Prípadne s úpravou niektorých ustanovení o minimálnych počtoch starších a pod. (2) Praktické veci a niektoré detaily by si zborov upravili rozhodnutím členského zhromaždenia podľa svojich predstáv a potrieb (napr. počet volených starších nad minimálny limit, voľba a ustanovovanie náhradníkov, ustanovovanie a zloženie volebnej komisie, úlohy volebnej komisie, voľba mimo členské zhromaždenie, proces voľby a pod.). ■

(Spracované z podkladov RCB)

PYRAMÍDOVÁ HRA Z BETLEHEMA

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Nepýtame sa to preto, že by sme nechápali komplikácie, ktoré so sebou prináša zápas s organizovaným zlom. Skôr preto, lebo si uvedomíme, ako sme tomu aj my osobne blízko. Už to nie sú len príbehy zo Sicílie. Je to náš príbeh, týka sa nás a naša ľahostajnosť ho *de facto* umožňuje. Pyramídu, na ktorej vrchole sú bezcharakterní lídri zneužívajúci moc na osobný prospech, budujeme my. To my sme občania tejto spoločnosti. Základňa tejto zlovestnej pyramídy je veľká. Ak korupcia a klientelizmus ponúkajú dnes na Slovensku ľuďom najvyššiu mieru istoty uspokojenia, ich predstavy po úspechu a šťastí, tak potom bude len logické, že dopyt po tomto druhu tovaru tak rýchlo neklesne. Rok 2018 nám neprijemne naživo ilustroval, ako je verejný priestor zamorený emisiami morálne-etických kompromisov. Má cenu krvi Martiny a Jána. 70 000 eur...

Ako sa však občania môžu presvedčiť o tom, že byť dobrým sa oplatí? Asi tak, že to sami zažijú a nedajú sa zo strachu o úspech svojho podujatia vydierať. Paradoxne, bude to pre všetkých lacnejšie. Otázkou ostane, či je ešte okrem frustrácie v populácii aj rovnako intenzívny pocit potreby niečo s tým robiť. Pyramídu, na ktorej vrchole stoja sebavedomé arogantné „osobnosti“ bojujúce pred súdom pri každom odvážnejšom počíne „naivného“ novinára o svoju česť rozmenenú na „drobné“, totiž na svojich pleciah nosia desiatky a stovky vazalov, ktorí profitujú z toho, že diskkrétne mlčia a slúžia. Omrvinky zo stola kmotrov sú dostatočne veľké, aby uspokojili ich nároky. Nehanbia sa nárokovať si ani doplatok za objednanú vraždu, keď pochopia, že išli pod cenu. V takejto situácii ohlaso-

Citovať hrubé knihy nie je zárukou úspechu argumentácie. Ak sa pri debate o tom, či by sa niekto zachoval rovnako charakterne ako pred rokmi, dostaneme k bodu, že nám „vtedajší“ hrdina povie, že by to už nikdy nespravil, lebo mu to za to nestálo, máme ako spoločnosť problém. Pred 2020 rokmi v Betleheme sa vraj Ježiš ocitol v situácii, keď musel utiecť. Pred svojimi, ktorí z neho spravili migranta. No v Egypte sa nejako zachránil. Dal by sa na to jeho otec znova?

vateľom korupcie nebude stačiť dobrý pocit a nejaká legislatívna úprava. Je naozaj nutné, aby sa v spoločnosti pretavila energia bezmocných do konštruktívneho postoja.

Pyramída ako metafora tejto hry mocných so slovenskou spoločnosťou sa význame oslabila. Ide o to, na ktorej úrovni sa ju podarí efektívne narušiť, aby nás jej toxicita ako spoločnosť ďalej netrápila. Ide o to, aby prišla o základňu a mlčiachich pomáhačov na akejkoľvek úrovni. Ide o to, aby sa významná spoločenská skupina ľudí prestala na tejto pyramídovej hre podieľať a kokeťovať s otvorene amorálnou alternatívou.

Jedna taká pyramídová hra sa začala pred 2020 rokmi v Betleheme. Máriu s Jozefom a s dieťaťom Ježišom potom okolnosti – taká bola doba – vyhnali do Egypta. Tam, kde začal svoje poslanie Mojžiš, tam sa vracia aj budúci Mesiáš. Nemalo to hladký priebeh. Tento Boží exulant sa podľa evanjelií vracia do Palestíny až po smrti Herodesa a tých, ktorí sa ho chceli zbaviť. Našiel si neskôr Dvanástich, potom ďalších priateľov a podporovateľov. Ani to však nestačilo. Aj nepriateľov bolo veľa. A mocných.

Tieto dejinné komplikácie však nič nemenia na tom, že Vianoce sú tu. Božie slovo sa stalo ľudským telom. Boh vstúpil do tohto sveta ako bežný človek. Nesnažil sa vyhovieť ambíciám Petra, Judáša či pochybnostiam Tomáša či Nikodéma. Ani ambície Piláta či Herodesa mu neimponovali. Išiel svojou cestou a jeho pyramídová hra pokračuje. Prajme si Vianoce. Zmysluplné. Nerobme z Božieho syna štvanca či nechceného migranta. Zapojme sa do jeho pyramídovej hry dobra a požehnaní. ■

KRÍŽOVKA

„Svet je nebezpečné miesto nie kvôli tým, ktorí robia zlo,
ale kvôli tým, ktorí sa naň pozerajú a...“ A. Einstein

Autor: Peter Kailing	Nocoval	60 kusov	Modlitba (lat.)	Predložka	POMÔCKY Rea, Šči, Poe, Nana, Nalu		Patriaci Ani	Malá gitara	Matka Romula a Rema
Smrť, úmrtie					TAJNIČKA	Agrárny (skr.) Raj			
Rana					•				
Oco, apo				Žen. meno Skr. taj. írskej organizácie	•				
Solmizačná slabika (a)			Žen. meno Plošné miery		•				Peňažná záruka
	Odpočívaj	Mojžišov brat Vodáren. potrubie			•		Chem. zn. Rubídia Dom. meno Olympie		
Kožná choroba					•	Horské jazero Pohne			
Americký literát				Geometr. teleso Guinejský kmeň	•				
499, rím.			Zolov román Povrch stromu		•			Prikrývka	Bodavý hmyz
	Okaté ženy Kraj. priem. agentúra (skr.)				•		Predložka Rus. kapust. polievka		
V dôsledku					•	Švik Severan			
Vojačka z povolania					•				
Adela (dom.)					Súprava nádob				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 11/2018

Budúcnosť najviac obdaruje ten, kto dáva všetko SÚČASNOSTI

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 30. 12. 2018. Nezapadnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 1/2019.

KURZ PASCHÁLNEJ VEČERE

25.1.2019

Levice

Prineste ľuďom vo vašom okolí **nový pohľad na Veľkú noc**. Ponúknite im interaktívny spôsob, ako „zažiť“ skutočný význam Veľkého piatku. **Prinášame vám kurz Paschálnej večere**, kde **vám odovzdáme naše skúsenosti**. Príďte si to zažiť!

Prihlasovanie do 11.1.2019 na: marcela@jpk.sk